

Foto Věra Kopecká

Vážení čtenáři, kolegyně, kolegové, milí přátelé,

blíží se konec roku. Roku, který mnoha lidem změnil život, roku, v němž se obáváme o své příští, o budoucnost svých dětí, vnoučat a přátel.

Konec roku je dobou bilancování, tak i Kruh je věnován hodnocení činnosti Střediska východočeských spisovatelů za uplynulých 20 let od Marcelly Marboe, zastávající po mnoho let funkci předsedkyně, nyní čestné předsedkyně Střediska.

Dalším bilancujícím autorem je Jiří Uhlíř, který se vzhledem k svému věku rozhodl uzavřít a zhodnotit svou bibliografickou práci věnovanou regionálním autorům světového významu, především pak Boženě Němcové.

Zamysleme se tedy spolu s nimi nad uplynulými roky ve Středisku, nad svým podílem na jeho činnosti, nad tím, jak přispět k obohacení jazyka, jazykové kultury a kultury vůbec prostřednictvím naší organizace.

Pište, pošlete příspěvky, dělte se o své pocity, zážitky, starosti i radosti, o svá poznání a příběhy. Kruh a Středisko východočeských spisovatelů bude takové, jaké si jej vytvoříme.

Jménem redakce Kruhu Vám přeji především zdraví a návrat k životu v míru, klid a inspiraci pro tvorbu a vnímání všeho krásného kolem nás, laskavost, vstřícnost a empatii i sílu překonat nepřízně života.

Věra Kopecká

Jana Wienerová

Nebyli jsme u toho

Kdo u toho byl,
už dávno není v tomto světě.

A přece
každý z nás se může

přidat k zástupu

a směřovat

k té události,

k tomu sestoupení,

k tomu sklonění,

k tomu zjevení

maličkému, křičícímu a
křehkému

– protože v lidském těle.

Mýlí se, kdo míní, že to jde jinak

než být maličký,

než křičet o život,

než nést svou křehkost.

Bůh dal svého Syna
do žlabu světa,
kam spíš skloní se zvířata
než ve své pýše člověk.

Nebyli jsme u toho.

Jen dál jsme mezi pozvanými.

Metanoia

Co zbývá?

Své bytí strmě narovnat,

opustit sehnutost,

poponést tíhu dní

a vzhlednout

– k základům domova

v modři nebes.

JAK SE UZAVÍRÁ KRUH...

Ač je to neuvěřitelné, byli jsme kdysi mladí a měli shodnou touhu: Reflektovat svět prostřednictvím slova. Chtěli jsme psát, chtěli jsme být čtení, naivně jsme toužili měnit společnost pomocí literatury, ale nikdo z nás vlastně nevěděl, jak na to. Ale měli jsme to štěstí, že jsme cestu začali hledat v královéhradeckém nakladatelství Kruh, jehož šéfredaktorem byl Jan Dvořák. Ten se pro mnohé z nás stal duchovním otcem – a nakladatelství, kterému šéfoval, jakýmsi „fanklubem“. Nakladatelství Kruh nám dalo možnost scházet se, navazovat přátelství, mezi svými se projevovat po svém, dělat si legraci z tuposti totalitní moci a odsuzovat ji. Dlužno podotknout, že nikdo důvěry druhých nikdy nezneužil. Nikdo z nás také tehdy nebyl nijak „slavný“, proto nikdo nebyl pro totalitní moc až příliš zajímavý. Nejspíš z toho důvodu nakladatelství dokázalo hájit prostor, který nám poskytl, až do revoluce. Do té doby se naše knihy vydávaly, prodávaly – a lidé byli zvyklí číst i mezi řádky...

Jenže náhle tu byla „sametová“. V kotrmelcích se slavní změnili v neslavné, důležité v nedůležité – a opačně. Nikdo pořádně nevěděl, kde je nahore a kde dole, kde je „čehý“ a kde „hot“ a jen těžko se dokazovalo, že ne všechno dosud vydané je politický kýč poplatný době a ne všechno je exilová či undergroundová hodnota.

Ač my z Kruhu jsme většinou po revoluci museli začínat zase od nuly, připadalo nám to správné. Těšili jsme se, že nastala doba uctívání opravdových hodnot místo ideologických plakátů a věřili jsme, že se literatura konečně přestane dělit na undergroundovou, exilovou a momentálně opovrhovanou literaturu oficiální – a začne se zase zcela logicky dělit prostě jen na dobrou a špatnou. Bohužel jsme se zmýlili...

Smutně brzy se totiž ukázalo, že se nezměnili jen slavní v neslavné a důležité v nedůležité, ale že se bleskově začal měnit i žebříček společenských hodnot, včetně těch morálních. Takže nás dnes už zase pálí arogance politické moci a hlouposti, nespravedlnost, nenávist, závist a korupce, už nás zase pálí dělení lidí na „tamty a ty druhé“. Na chudé a bohaté, na tupě přikyvující a nepřikyvující, tedy na ty „korektní“, kteří mlčky srazí paty a na „nekorektní“, kteří poplavou proti proudu a ponesou kůži na trh. Tedy na ty, o kterých se mluví pozitivně a na ty, o kterých se nemluví vůbec, neboť mlčení je horší než oficiální odsouzení, které vzbuzuje zájem lidí. Naši někdejší guruové nás učili, že „spisovatel je svědomím národa“. Jenže co si počít s národem, který svědomí kdesi poztrácel a po žádném novém netouží?

Svoboda...

Ovšem každá mince má dvě strany a „svoboda“ má těch „stran“ mnoho. Protože „svoboda“ znamená pro každého úplně něco jiného... Něco jiného pro politika, bezdomovce, teenagera, seniora, ženu, kohosi z komunity LGBT atd.

Nám, potencionálním spisovatelům, šlo tenkrát samozřejmě na prvním místě o svobodu literárního projevu, o udržování historické kontinuity slovesného umění regionu, která přestala být úplně vnímána – a přesto o ni v každé době tolik jde.

Copak velká literatura vznikala vždycky jen v centru?

Toužili jsme upozornit na význam literatury kraje a jeho velkých osobností z minulosti (např.: Jirásek, Němcová, Klicpera, Langr, bratři Čapkové), nejen kvůli identitě regionální, ale i kvůli identitě národní. Šlo nám o připomínání, propagování a hájení místního slovesného umění a případné obohacení tohoto literárního dědictví naší vlastní tvorbou – tedy o navázání na to, co zde již bylo historií vytvořeno... Kromě toho nám samozřejmě šlo i o zodpovědné vedení nastupující generace ke čtení kvalitních knih a vnímání kvalitního umění obecně. Vždyť přece vnímání kvalitního umění úzce souvisí s kvalitou života, kvalitou člověka – a tím celé společnosti. Šlo nám o to, postavit se proti diktatuře trhu, čelit módním virtuálním ohlupovadlům a ohlupovačům, čelit přijímání konzumního způsobu života atd.

Tohle všechno byly nejzávažnější důvody, proč vzniklo regionální středisko Obce spisovatelů s přívlastkem Východočeské (původní název). Nezapomenutelnost role dobrého spisovatele totiž platí nejen pro svět, nejen pro národ, ale i pro region.

Osou Východočeského střediska se stali zejména spisovatelé vychovaní nakladatelstvím Kruh, jeho obětavým šéfredaktorem, později i ředitelem a nahraditelným přítelem doc. PhDr. Janem Dvořákem.

U zrodu Střediska, formujícího se mezi rokem 2000 a 2001, stáli především spisovatelé pardubičtí, Lubomír Macháček, Miloš Vodička a Jaroslav Jonáš. Hybným mechanismem byl ovšem chotěbořský básník, nezapomenutelný Petr Musílek. Přestože tehdy ještě neexistovala žádná genderová povinnost, kupodivu přizvali tihle pánové k „pokládání základů“ i mě, a tak jsme za spolupráce Krajské knihovny v Pardubicích, velkorysého pochopení pana ředitele Kárníka a zejména obětavé pomoci paní Hany Cihlové, začali oslovovat i další spisovatele z bývalého nakladatelství Kruh. Zapojili se ochotně a hle – Východočeské středisko Obce spisovatelů spatřilo světlo světa.

První výbor tvořili: Milan Dušek, Jaroslav Jonáš, Josef Krečmer, Lubomír Macháček, Ladislav Pecháček a František Uher. Za předsedkyni tohoto výboru jsem byla přemluvena já. (Souhlasila jsem, ale s podmínkou, že „jenom na rok, než se všechno rozběhne. Pak se bude „přepřahat“. Nakonec se „přepřahalo“ až po dvanácti letech...)

Ale zpět ke Středisku. Dohodli jsme se na vytvoření takové organizace, která by se neuzavírala do sebe, ale na co nejširší bázi spolupracovala s veřejností – s rodinami, školami, knihovnami a všemi dalšími „stánky kultury“ tak, aby působení na společnost (a zejména na mládež) bylo co nejkomplexnější. Rozjeli

jsme opravdu bohatou činnost. Rok od roku nás přibývalo, přidali se i výtvarníci, dramatici a hudebníci. Literární sekce – vedoucím prozaiků se stal František Uher, básníků Jiří Faltus – byla brzy propojena s činností dramatickou. Studio Ágnes založil a řídil Josef B. Kraus. Divadlu ochotnickému, maňáskovému a loutkovému se věnovala Božena Tymichová. S hradeckým divadelním souborem spolupracoval MUDr. Jindra Tošner. Sekci výtvarnou zprvu organizovala Pavlína Vrbacká (Václavíková), později se významnou mírou podílel i malíř Ing. Václav Smejkal, částečně také Ing. arch. Milan Košář, vystřídala je keramička Daniela Javoříková. Sekci hudební původně vedl Josef Krečmer, později převzal štafetu Jan Stejskal se svou hudební skupinou „Nestejskáme si“. Založili jsme i sekci autorů začínajících, kterou měla organizačně na starosti – stejně jako literární dílny a literárně-výtvarné soutěže – Hana Cihlová. Vzhledem k tomu, že nám začali pomáhat a přispívat i lidé, kteří sami nebyli aktivními umělci, ale práce „světloňošů mnohorozměrné kultury“, jak se vyjádřil Vašík Smejkal, je zajímavá, nezbylo nám, než ustavit i sekci pro „příznivce“. Nazvali jsme ji „sekce organizační“. V době největšího rozkvetu mělo středisko průběžně kolem stovky členů.

S ohledem na široký územní rozsah, byl původně region rozčleněn do tří oblastí, z nichž každá měla rovněž svého vedoucího. Pardubicko Hanu Cihlovou, Orlicko Milana Duška a Vysočina Františka Uhra. V průběhu doby se oblasti i jejich vedoucí měnili.

Protože VČ. středisko OS vlastně navázalo na nesmírně záslužnou práci někdejšího hradeckého nakladatelství Kruh, byl v roce 2003 na návrh předsedkyně, jmenován jeho čestným předsedou doc. PhDr. Jan Dvořák. Rovněž bylo rozhodnuto, že bude udělováno i členství čestné. První takovou členkou se stala zkušená podkrkonošská spisovatelka paní Marie Kubátová. Později přibyl básník Miloš Vodička, prozaik a dramatik Ladislav Pecháček, Petr Chvojka, Luboš Huml a Jiří Frýzek. Kromě členů čestných máme i členy zahraniční – Josefa Koubu z Kanady a ing. Jiřího Škodu z Německa.

23 spisovatelů Střediska bylo členy ústřední organizace OS Praha, Jan Dvořák, M. Marboe a Lubomír Macháček pracovali v mezinárodním PEN klubu, M. Marboe rovněž v mezinárodní IBBY. Do Akademie literatury české byli jmenováni Lubomír Macháček a M. Marboe. Další autoři pracovali i v menších celostátních organizacích jako byla Unie spisovatelů, Klub spisovatelů aj. Řada našich členů se také podílela na práci organizací žánrově specializovaných jako je AIEP (sdružení autorů detektivní literatury), KALF (Klub autorů literatury faktu), SALDM (Sdružení autorů literatury pro děti a mládež), jehož celostátní předsedkyní se stala M. Marboe a místopředsedou Jiří Faltus.

Dlouho na sebe nenechaly čekat ani literární úspěchy. Téměř všichni naši autoři sklízeli drobné ceny v nejrůznějších soutěžích regionálního charakteru po celém území ČR, ale také ceny celostátní: Marie Kubátová obdržela kromě desítek cen drobnějších i cenu Akademie literatury české, František Uher Cenu

Eduarda Fikera za nejlepší detektivní rukopis roku, čtyřikrát Cenu Havran za nejlepší povídku roku ze stejného žánru a Cenu Unie spisovatelů za sbírku aforismů. Josef Krečmer obdržel Cenu Miroslava Ivanova (KALF), Marcella Marboe získala dvakrát Cenu nakladatelství Albatros i Cenu dětského čtenáře, v senátu pak cenu P. Jilemnického za publicistický román Bitva na Kavčí hoře, a později ještě cenu Švandrlíkovu, udělovanou Obcí spisovatelů, plus cenu mezinárodního charakteru – E. E. Kische. Miloš Vodička dostal Cenu Českého literárního fondu, Ladislav Pecháček Cenu Knížního klubu, Jana Bednářová se stala nositelkou Evropské medaile France Kafky, Jiří Hrabinec obdržel zlatou medaili za zásluhy o Karlovu Univerzitu (řada odborných textů) aj.

Jan Dvořák byl Střediskem navržen na ocenění města Hradec Králové, Marcella Marboe na medaili města Pardubice (oba návrhy byly úspěšné). Milan Richter obdržel Cenu města Ústí nad Orlicí za publikační a redaktorskou činnost, ect. Poprvé bylo také v roce 2019 výběrem Střediska uděleno ocenění za nejlepší knihu roku (Hoříci nebe), které získala Iva Tajovská.

Ceny, medaile, diplomy... Jaké místo mají v literatuře? Je to objektivní pohled na význam díla, když ho nelze změřit na centimetry či vteřiny? Měří se prý přínosem pro společnost. Ale pro jakou společnost, v jaké době – a kdo je arbitrem, když každému chutná něco jiného? Ceny, medaile, diplomy... sláva... Tohle všechno není nic víc, než povzbudivé podrbání za ušima, poplácání po hřbetě a vlna špinavé závisti. Opravdu...nic víc... A tak nezbyvá, než být nad věcí a vědět, že každé umělecké dílo má svou jedinečnost a každé si najde svého vnímatele, ať již je či není ověřeno cenami té či jiné společnosti.

Ale zpět k práci Střediska. Říkám si: Jaká by to byla literární organizace s tolika „slavnými“ autory, kdyby neměla vlastní časopis? Trvala jsem na něm, ale nikdo z nás neměl v tomto směru žádné zkušenosti. Kromě toho nastal problém: Jak se bude náš bulletin jmenovat? Nápadů bylo mnoho, ale naprosto logický byl ten jediný od Milana Duška: Ať se bulletin jmenuje Kruh!

Jenže kdo ho bude dělat, když nikdo z nás nemá s prací v redakci časopisu zkušenost? A tak, aby první číslo mohlo spatřit světlo světa, navrhl Jirka Hrabinec obálku, a pak jsme se rozhodli dát dohromady i část literární. Musím sebekriticky podotknout, že první číslo bylo na hraně přijatelnosti, ale BYLO! Vědomi si jeho nedokonalosti, přišli za mnou nakonec prozaik Milan Dušek s básníkem Jiřím Faltusem a velmi skromně řekli: My bychom to tedy zkusili...

Zkusili – a dnes držíte v rukou neuvěřitelné 70. číslo tohoto našeho bulletinu. Redakční rada se různě obměňovala, ale název Kruh a jeho obětavý šéfredaktor Milan Dušek zůstal. Kromě toho, že spisovatelé Střediska vydali bezpočet publikací vlastních – tady je třeba nejen ocenit práci východočeského nakladatelství Ofis, které vydávalo kromě převážné většiny plodů naší práce i bulletin Kruh, ale i upřímně poděkovat všem jeho pracovníkům. Zejména patří dík vstřícnému panu řediteli Karlu Kábrtovi. Kromě vlastních knih začali členové

Střediska i jednou za rok vydávat žánrově vymezené sborníky z prací svých členů.

Editorem prvního sborníku Tady a teď byl PhDr. Lubomír Macháček, ilustroval A. Šimek, editorem dalších jedenácti různě tematicky zaměřených sborníků (počínaje rokem 2007) se stal doc. PhDr. Jiří Hrabinec, CSc. Vyšly v tomto pořadí: 2007 – Dvanáct východočeských prozaiků, 2008, Šestnáct východočeských básníků, 2009 – Sedmnáct východočeských autorů literatury pro děti, 2010 – Třináct východočeských autorů povídek s tajemstvím, 2011 Třináct východočeských začínajících autorů, 2012 – Šestnáct východočeských autorů humoru.

Tato řada byla přerušena pouze v letech 2013-2014 (bylo to období z hlediska změny ve vedení Střediska značně problematické a dalo by se říci přelomové). Sborník Sever, západ, východ (2013) editoval Mgr. Lukáš Vavrečka (ilustrace Jana Orlová). Vzhledem k tíživé situaci nevyšel v roce 2014 sborník žádný.

Teprve v roce 2015 připravil opět docent Hrabinec další sborník s názvem Dvacet šest východočeských autorů o ženách a pro ženy. V roce 2016 pokračoval sborníkem Dvacet jedna východočeských autorů o mužích a pro muže, v roce 2017 Dvacet pět východočeských autorů o cestách a cestování, v roce 2018 Dvacet jedna východočeských autorů o zvířatech a lidech a v roce 2019 zakončil svou editorskou činnost pro Středisko sborníkem Dvacet šest východočeských autorů a sedm ilustrátorů o barvách života. Na ilustrování těchto jedenácti graficky jednotně koncipovaných sborníků se různou měrou podílela řada výtvarníků - Jiří Hrabinec, Jarmila Jiravová, Helga Hrabincová, Václav Smejkal, Jiří Faltus, Jiří Škoda, Jiří Šindler, Jan Černoš, Jana Macáková, Hana Přinesdomů a sborník pro děti ilustrovaly samy děti mateřských a základních škol.

Tato úctyhodná řada různě tematicky zaměřených publikací spisovatelů a ilustrátorů byla a je aktuálně (ale možná bude i pro budoucnost) zajímavou výkladní skříní toho, co se v průběhu minulých třinácti let v tvůrčích dílnách východočeských autorů urodilo.

Považuji za nezbytné se též zmínit o křtech sborníků, které se staly jednou z nejvýznamnějších akcí Střediska. Křest prvního se ještě nekonal, křest sborníku druhého částečně sponzoroval Magistrát města Pardubice (primátor ing. Jaroslav Deml) a křty všech sborníků dalších se konaly již tradičně v Záložně města Přelouče, za plného sponzoringu městského úřadu představeného jeho starostkou paní Bc. Irenou Burešovou, později i starostkou obce Řečany nad Labem paní Ing. Michaelou Matouškovou. Křtů se vždycky zúčastnili nejen všichni autoři ve sborníku publikující včetně rodinných příslušníků, nejen velká většina dalších členů Střediska ze všech sekcí, ale také řada pozvaných hostů. Nejvýznamnější bývali ti z ústředních organizací a hosté zahraniční, které přivázela v rámci jí organizovaných Dnů poezie

v Broumově Věra Kopecká. Hostům byl též vyhrazen čas pro prezentaci vlastní – četli v rodném jazyce, překládala Věra Kopecká. Našich křtů se zúčastnili nejen básníci z Polska (D. Perier-Berska, I. Kaczmarczyk, K. Burnat) a ze Slovenska (B. Vargová a M. Kapusta), ale i vietnamský básník Lam Guang My, Jekatěrina Poljanská z Petrohradu, Alexandr Gordon a Sergej Šelkovyj z Ukrajiny, Dimana Ivanova z Bulharska, Birute Januszkaite z Litvy a Marie Mistrioti z Řecka.

Když v roce 2019 doc. Hrabinec svou editorskou činnost uzavřel, sestavili sborník další (rok 2020 – název Čtyři doby) Věra Kopecká a Jiří Lojín (ilustrace Jan Černoš a Jana Wienerová). Editorkou do této chvíle posledních sborníků s názvem Kdo mi šlape na paty (rok 2021) a Zítřka opět vyjde slunce (rok 2022) se stala Věra Kopecká, na ilustracích se podíleli členové Střediska.

Díky přátelům – sponzorům, kteří nás neúnavně podporovali (Magistrát města Pardubice, Magistrát města Hradec Králové, Krajský úřad Pardubice (Mgr. Hana Štěpánová), senátorka Mgr. Miluše Horská, městský úřad Přelouč, obecní úřad v Řečanech n. L., atd. Díky paní ředitelce Evropského domu paní Mgr. Janě Broulíkové, která zprostředkovala bezplatné zapůjčování tohoto zařízení na akce našeho Střediska (křty, předvánoční setkání aj.) – a také díky rozumně účtující tiskárně Lukáše Sobotky z Řečan i díky řadě obětavých sponzorů soukromých – Petr Kobliha – zapůjčení lodi Otava, Oldřich Bujnoch – zajištění a sponzorování Maratónu v hotelu Zlatá štika, R. Razskazov, bezplatné vytvoření koutku Východočeské literatury v jeho knihkupectví Helios (někteří autoři v nakladatelství Helios i publikovali) a díky dalším sponzorům jednotlivým jako např.: Anna Kulakovská, Lenka Kadlecová, Petr Zadníček, Jiří Hrabinec, Zdenek Stehno, R. Razskazov aj. se podařilo vydat nejen sborníky v krásném barevném provedení, ale dokonce i tři prvotiny: Alina Kulakovská – Můj svět, Hana Křivánková (pseudonym Hana Eva Meierová) sbírka Eternum, tyto dvě prvotiny spatřily světlo světa pod vedením Jiřího Hrabince – a básnická sbírka Julie Miletínové s názvem Anděl z města N – pod vedením Jiřího Faltuse.

Na tomto místě je také nezbytné zmínit se (a poděkovat) těm, kteří s obdivuhodným osobním nasazením sháněli peníze především zpracováváním náročných grantů. Zejména to byli manželé ing. Lenka Kadlecová a ing. Petr Zadníček, stejně jako doc. PhDr. Jiří Hrabinec, Iva Tajovská, Marcella Marboe, Hana Cihlová a někteří další. Obětavě pomáhali nejen moji přátelé a přátelé přátel, ale bezplatně i rodinní příslušníci našich členů: Rodina Duškova a rodina Tajovských (doprava, fotodokumentace, příležitostně i prodej knih a čtení textů), rodina Hrabincova (první účetnictví, Jiří Hrabinec-junior první webové stránky Střediska atd.)

Finanční situace Střediska byla v této době dobrá, a to nejen v závislosti na grantech, ale i díky obětavé a nezištné spolupráci většiny členů. Dopravu, ubytování, doprovod a stravování hostů poskytovali ve vlastních prostorách a z vlastních prostředků. Zejména rodina Tajovských, Hrabincova, Duškova,

Josef Kraus, Věra Kopecká, Petr Musílek a někteří další. Pak bylo také možné dokonce i prostřednictvím tak zvaných „Dohod o provedení práce“ vyplácet z grantů a za besedy či jiné osvětové akce odměny iniciátorům a organizátorům akcí.

V roce 2009 jsme také vydali vlastní informační Kdo je kdo ve Východočeském středisku Obce spisovatelů, k tisku připravili Milan Dušek, Jiří Faltus.

Středisko také pravidelně spolupracovalo s bulletinem Obce spisovatelů Dokořán, s ročenkou Univerzity Pardubice, která měla název Tahy a s časopisem Partonyma, jehož šéfredaktorem se stal Lukáš Vavrečka. Ale především s knihovnami. Zejména s Krajskou knihovnou v Pardubicích. Kromě realizovaných besed vycházely v knihovnicko-informačním zpravodaji Královéhradeckého kraje U nás též medailony našich členů. Středisko úzce spolupracovalo rovněž se Státní vědeckou knihovnou v Hradci Králové, se kterou se naši členové – Lubomír Macháček, Marcella Marboe, Josef Lukášek, Václav Franc, Eva Černošová a další zúčastňovali s paní ředitelkou Evou Svobodovou i vícedenních zájezdů na Slovensko. Družebním městem byla Banská Bystrica. Slovenští autoři se vždy každý druhý rok zase stávali hosty našimi, účastnili se některých našich významných akcí. Např. Janka Borgulová a Ján Fekete se stali našimi trvalými přáteli i do budoucna.

Východočeské středisko Obce spisovatelů – později přejmenované na Středisko východočeských spisovatelů – tedy vždy vykazovalo nejen vlastní publikační činnost, ale i zajímavou tvorbu dramatickou. Nejvýrazněji se zapsalo filmové zpracování „Básníků“ Ladislava Pecháčka a řada kouzelných večerníků Petra Chvojky. František Uher poskytl třikrát náměty na příběhy televizního seriálu Policie Modrava. Dále také s ČT a filmem spolupracovali (poskytlí námět a napsali scénář) Jiří Hrabinec, Marcella Marboe, Miroslav Skačáni a Iva Tajovská.

Kromě publikační a dramatické činnosti organizovalo Středisko i řadu společensko-kulturních akcí v regionu: Besedy, literární večery a čtení v knihovnách i školách, divadelní představení, ale také odborné přednášky o literatuře realizované především pedagogickými pracovníky a specialisty v některých oborech, jako byli Jana Bartůňková, Jan Dvořák, Ivo Harák, Jiří Hrabinec, Blanka Kostřicová, Marcella Marboe, Petr Poslední, Ivo Říha, Věra Vlčková, Lenka Gothardová aj. Specifickou roli hrály též literární soutěže, které organizovali Hana Cihlová, Jiří Bruthans, Petr Musílek, Václav Franc aj. Další členové Střediska pracovali v porotách těchto – ale i jiných – soutěží. (František Uher, Milan Dušek, Jiří Faltus, Jiří Hrabinec, Jiří Lojín, Marcella Marboe, Josef Krečmer, Iva Tajovská, Marta Urbanová, Věra Kopecká, Olga Novotná, Zdenka Líbalová atd.) K akcím pro Středisko v tomto směru nejzásadnějším patřil pardubický Pramínek (organizovaný společně s Krajskou knihovnou) a pardubické Střípky (naše vlastní literární a výtvarná soutěž pro děti a studenty). Zde je třeba zmínit se především o Haně Cihlové, která soutěže organizovala a Lubomíru Macháčkovi, který 27 let pracoval v jejich porotách. Řada spiso-

vatelů na výsledky soutěží navazovala a obětavě se věnovala práci s těmi, kteří teprve začínali – literárním dílnám a přípravě prvotin i recenzím literárních pokusů. Mnozí autoři spolupracovali se školami, knihovnami a kulturními zařízeními. Na námi navrženém projektu „řízená čtení“ (iniciovala M. Marboe) se aktivně podíleli především Věra Kopecká, Josef Lukášek, Josef Plachetka, Petr Chvojka, Jan Stejskal, Helga Hrabincová a další.

Velmi bohatou činnost vyvíjela i sekce výtvarná. Nejenže výtvarníci pořádali vlastní vernisáže (Jarmila Jiravová, Klára Klose, Jana Macáková, Hana Přinesdomů, Václav Smejkal, Tereza Sigmundová, A. Šimek, Jiří Škoda, Miroslav Hoza, Jiří Šindler, Jan Černoš aj.), nejenže úspěšně ilustrovali knihy našich autorů či sborníky, ale též dokázali vytvořit originální komponované pořady, na nichž se podíleli nejen oni sami, ale také členové sekce literární, dramatické i hudební. Ing. Václav Smejkal z Lanškrouna – malíř, grafik a ilustrátor – začal vydávat dokonce vlastní Newsletter JMB, ve kterém upozorňoval na výstavy i aukce, přinášel zprávy a novinky z výtvarného i literárního světa, zapřádal rozhovory s umělci atd. Právě letos zahájil druhou dekádu vydávání svého Newsletteru (teď již XI. ročník). Od r. 2013 je V. Kopecká vedoucí Mezinárodních malířských plenérů Za poklady Broumovska, které z jejího podnětu každoročně organizuje obec Křinice. Každý rok připravuje kalendář z tohoto setkání s fotografiemi obrazů účastníků a v minulém roce vydala barevnou publikaci zahrnující práce zúčastněných za uplynulé roky.

Někteří členové Střediska pořádali i pravidelnou činnost celoroční (J. Bruthans - Zlatá bula - celonárodní poetická soutěž o básně roku, Z. Jirásek – Laskavé večery ve Slatiňanech, P. Musílek Literární Vysočina v Chotěboři, B. Tymichová – Divadelní podzim v Chrudimi, L. Vondrák – hudebně literární večery U notáře v Havlíčkově Brodě, V. Kopecká, na základě účasti na mnoha zahraničních festivalech organizuje každoročně mezinárodní festival Dny poezie v Broumově, jehož součástí jsou vydání jejich překladů poezie zahraničních účastníků, pravidelně i poetický sborník a rozsáhlé antologie doplňované stejně poetickými Věřinými fotografiemi, převážně s tematikou přírodních krás. Zkušenější publikovali svá díla i elektronicky, propagovali Středisko na sociálních sítích apod. Nejzdatnější byl jistě Jiří Lojín, který založil a sám řídil vlastní portál Naše literatura. V. Kopecká pravidelně publikuje v zahraničí, zejména v Polsku a na Ukrajině. Má vlastní vydavatelství, vydala více než desítku knih členů Střediska.

Mnozí z nás se pravidelně aktivně účastní i literárních veletrhů – Svět knihy Praha, Knižní veletrh v Havlíčkově Brodě, Polabský veletrh v Lysé nad Labem aj. Zde členové, buď v rámci nakladatelství, ve kterém vydávali, případně v rámci Střediska, nabízeli vlastní knihy, pořádali besedy se čtenáři či propagační čtení, případně vytvořili i vlastní knižní stánky (např. nakladatelství PeLe).

Od roku 2010 navázalo naše Středisko velmi úzkou spoluprací také s Klubem autorů literatury faktu. Podílelo se na jeho akcích, jako je udílení cen Miroslava

Ivanova, E. E. Kische či P. Jilemnického v Letohradě, Jaroměři a Praze. Pomáhalo také lektorsky i organizačně zajišťovat soutěže tímto klubem vyhlášené, např. Gollova cena v Chlumci nad Cidlinou. Obě organizace si navzájem vyměňovaly zkušenosti a recipročně navštěvovaly významné akce spřátelenou organizací pořádané. Některých našich křtů sborníků se účastnil PhDr. Karel Richter, dlouholetý předseda klubu, později PhDr. Jana Vrzalová – nová předsedkyně a její zástupce Roman Cílek.

Ovšem nejvýznamnější a také největší periodicky se opakující akcí Střediska byl a je Východočeský umělecký maratón, který probíhá od září do prosince, mnohdy i ve třiceti městech nejen našeho regionu, protože některé zajímavé akce hostují i v krajích jiných.

Ústředním bodem tohoto festivalu je samozřejmě zahájení v Pardubicích, dále slavnostní křest sborníku v Přelouči a zakončení Maratónu – původně v Pardubicích v Evropském domě, poslední dobou též v Hradci Králové. Všech významných akcí se pravidelně účastnili i významní hosté, nejen z Prahy – jako Ludvík Vaculík, Karla Erbová, Eva Kantůrková, Roman Ráž, Petr Prouza, Vladimír Křivánek, Jiří Dědeček, Karel Richter, Roman Cílek, Jana Vrzalová, Tomáš Magnusek aj. – ale i ze zahraničí, které nejčastěji přivážela V. Kopecká v rámci Dnů poezie v Broumově.

Za nejvýznamnější akci v tomto smyslu ovšem lze považovat návštěvu na zahájení IV. Uměleckého maratónu, které se konalo v nádherném historickém sále Magistrátu města Pardubice, pod záštitou a za přítomnosti primátora ing. Jaroslava Demla. Tehdy se nám podařilo svést dohromady předsedy v té době vzájemně k sobě nepřilíh vstřícně naladěných celostátních spisovatelských organizací – předsedu českého PEN klubu Jiřího Dědečka, Doc. PhDr. Vladimíra Křivánka, předsedu Obce spisovatelů a Prof. Máriu Bátorovou, členku slovenské akademie věd a prezidentku slovenského PEN klubu. Uskutečnili jsme nejen důstojné zahájení Maratónu s prezentací pozvaných hostů, nejen nezapomenutelný společný večer v Mázhausu, ale i druhý den společnou návštěvu muzea bratří Čapků v Malých Svatoňovicích.

Středisko Východočeských spisovatelů se stále rozrůstalo, hlásili se k němu noví a noví členové, zájem o členství měli kromě umělců z regionu i mnozí „hosté“. Většina z nich ovšem pouze očekávala výhody a publikační možnosti. Jen malá část byla ochotna obětavě se zapojit do skutečné práce.

Velkým přínosem pro současné Středisko se stal MUDr. Václav Franc, který je nejen velmi dobrým autorem a obětavým organizátorem naší činnosti, ale též iniciátorem vlastních akcí, jako je literární soutěž Řehečská slepice, vydávání internetových periodik Čaj a Kobra, průběžné publikování na facebooku atd.

Lidé ovšem nejen přicházejí, ale také odcházejí. Mnozí proto, že Středisko nenaplnilo jejich očekávání, jiní navždy. A především těm druhým je třeba na tomto místě poděkovat za všechno, co pro Středisko udělal.

Jako úplně první nás navždy opustila talentovaná a velmi milá paní PhDr. Milada Večeřová, po ní následovala paní senátorka Jaroslava Moserová. Jen krátce ve Středisku pobyla také orlicko-ústecká rodačka Hana Mejdrová a vzápětí nás začali opouštět další dříve narození členové: Doc. PhDr. Miroslav Bastl, CSc., Zdeněk Bažant, historik Jiří Frýzek, nenahraditelný a všestranný doc. ing. Petr Chvojka, CSc. autor cca 200 titulů vědecko-výzkumných publikací z oboru ekonomie zveřejněných doma i v zahraničí. Publikoval též úžasnou poezii, scénáře pro večerníčky, leporela, loutkové hry, komiksy, např. Čtyřlístek. Kromě literatury se zabýval i krajinomalbou, pořádal vernisáže atd. Dále nás opustil právník a básník JUDr. Jan Kratochvíl, Mgr. Josef Krečmer, historik, fejetonista, prozaik i básník, ale také kronikář města Chrudim, člen literárních porot a nadšený muzikant. Dále čestná členka Střediska PNDr. PHMr. Maruška Kubátová, podkrkonošská autorka stovek povídek a desítek románů, nepřeberné pohádek pro děti (i pro TV zpracování – Jak Krakonoš s Trautenberkem vedli válku), autorka divadelních her a překladatelka z ruštiny, němčiny, maďarštiny i srbštiny. V roce 2018 nás také opustil Mg. A. Míla Kučera, prozaik, režisér, poslanec a mediální poradce... Ve stejném roce postihla Středisko i ztráta jednoho ze zakladatelů, básníka, prozaika a lidsky velmi cenného člověka Petra Musílka a v listopadu 2020 tragicky zahynula prozaička a svého času i tajemnice Střediska Eva Nemětová. Velkou ztrátou byl také historik Emil Trojan a pro nás všechny nenahraditelný kamarád, prozaik-humorista Ing. Josef Plachetka. Ne, nebyl poslední, určitě jsem jejich odchody do nenávratna zachytila napřeskáčku (nemám paměť na letopočty) – a bohužel jsem možná i (opravdu nerada) na někoho ze svých přátel zapomněla. Odpustí mi to, vždyť i já mám už svůj věk a nejspíš se s nimi brzy sejdu... Ať tak či onak, všem, kteří Středisku (a zejména mně) tak obětavě dlouhá léta pomáhali, patří obrovský dík – ať již opustili naše společné dílo z jakéhokoli důvodu.

A teď pár slov k přelomovému roku 2012-2013, kdy jsem se rozhodla – již velmi unavená nepředstavitelnou spoustou organizační práce – předat otěže tak skvěle fungujícího Střediska někomu jinému, pokud možno mladšímu. Ale ochota ujmout se role předsedy nebyla žádná, a tak jsem sama vytipovala mladého nadějného všestranného umělce Mgr. Lukáše Vavrečku. S návrhem na funkci předsedy Střediska souhlasil, a tak jsem svůj tip předložila výboru, který můj návrh považoval za dobrý nápad a posvětil ho též. Na členské schůzi jsme tedy jmenovali Lukáše Vavrečku předsedou a zpočátku vše vypadalo, jako báječná volba. Přivedl do Střediska řadu mladých nadějných tvůrců, společně vydávali časopis Partonyma (po stránce literární i výtvarné skutečně na úrovni), jenže náhle začala zle pokulhávat práce organizační a hlavně ta administrativní. Nepodávaly se žádné granty, peněz katastrofálně ubýlo, začalo docházet ke konfliktům mezi „mladými“ a „starými“, což jsme doposud nezažili. Všeobecné rozladění ovšem vyvrcholilo, když nám bylo kontrolním orgánem sděleno, že je dokumentace Střediska v tak žalostném stavu, že hrozí nejen likvidace organizace, ale dokonce i právní postih osob odpovědných. Co teď?

A opět pomohly pro mě neocenitelné dámy. Lenka Kadlecová s velkým časovým nasazením dala do pořádku účetnictví a Iva Tajovská mi podstatně pomohla postarat se o záchranu Střediska po stránce právní. Lukáš Vavrečka byl sice z role předsedy členskou schůzí odvolán – jenže... jak dál? Po tolika letech úspěšného fungování... bude vůbec ještě nějaké „dál“?

Jak bude na takhle překerní situaci reagovat náš čestný předseda doc. PhDr. Jan Dvořák? Rozjela jsem se za ním. Zamyslel se – pak řekl: Co Eva Černošová? Zarazila jsem se. Eva byla čerstvou členkou Střediska, ještě ani neměla možnost pořádně se rozkoukat a zorientovat... Nadějná spisovatelka, pochválil, ale hlavně – je šikovná a spolehlivá... doporučil. Uvěřila jsem mu (jako vždycky) a udělala jsem dobře.

Eva Černošová byla výborem i členskou schůzí jednomyslně přijata, a tak se stala od roku 2014 předsedkyní a předznamenala novou etapu Střediska východočeských spisovatelů. V jejím prvním výboru pracovali: Věra Kopecká, František Uher, Milan Dušek, Jiří Faltus, Hana Cihlová, Libuše Šindlerová, Eva Némethová, Monika Hojná a Hana Křivánková. „Staří“ se v tomto období těší úctě, kterou si zaslouží, „mladí“ si jejich rad váží a obě skupiny se při práci vzájemně doplňují, říká Eva. Jenomže rychle přibývá těch, kteří nenávratně odcházejí...

Až do prosince 2021 s námi zůstal i náš umělecký guru a čestný předseda doc. PhDr. Jan Dvořák, kterého jsme si v roce 2003 zvolili jednomyslně za čestného předsedu.

Chtělo by se říci: „Kruh“ se tak uzavírá, protože i Milan Dušek je svou mnoholetou obětavou prací unavený a rád by si odpočinul...

A tak mi nezbyvá, než poděkovat všem, v š e m, VŠEM!, kteří se dvacet let na práci Střediska východočeských autorů podíleli, zejména pak oněm nenahraditelným stálícím, mým soupeřníkům, kteří mi od počátku až do dnešních dnů byli nenahraditelnou oporou: Tedy: Milanu Duškovi, Františku Uhrovi, Jirkovi Faltusovi, Haně Cihlové, Jiřímu Hrabincovi, Luboru Macháčkovi, Jardovi Jonášovi, Ivě Tajovské, Lence Kadlecové, Petru Zadníčkovi, ale i těm pozdějším, kteří štafetu převzali a statečně nesli. Tedy Věře Kopecké, Václavu Francovi, ale především Evě Černošové...

A tak tedy Kruh byl uzavřen...

Ale uzavřel se fenomén Kruh skutečně definitivně? Nepropojil se na něj (jako kruhy olympijské), kruh další, mířící do dalšího dvacetiletí?

Co na to říkáte, vy mladí?

Za všechny, kteří „kruhy“ Střediska Východočeských spisovatelů tak obětavě dvacet let roztáčeli a zároveň i s díkem jim všem –

Marcella Marboe

Kruh byl uzavřen? A kde má konec, kde začátek?!

A tak tedy Kruh byl uzavřen...

Ale uzavřel se fenomén Kruh skutečně definitivně? Nepropojil se na něj (jako kruhy olympijské), kruh další, mířící do dalšího dvacetiletí?

Co na to říkáte, vy mladí?

To jsou závěrečná slova Marcelly Marboe. Marcella v něm vzdává díky všem, kdo se podíleli na splétání onoho Kruhu, a tedy i společenství umělců a dalších pracovníků lidí z řad našeho Střediska.

Nezažila jsem zlatou éru královéhradeckého nakladatelství. Tou dobou jsem byla na světě příliš krátce. Už jako dítě jsem ale ráda četla. A psala. Moc ráda jsem měla příběhy o zvířatech, a tak byla kniha Madlenka a kůň Zlatohřívák jednou z mých nejoblíbenějších. Neměla jsem ani zdání, že její autorku někdy uvidím osobně...

Na gymnáziu mě zkusila přesvědčit k vydání mých básní učitelka a vynikající královéhradecká básnířka Lenka Chytilová. Ano, tušíte správně, někdejší redaktorka z nakladatelství Kruh! A potom přišlo studium na univerzitě. Jan Dvořák, který nasměroval tolik z nás k literární činnosti, přivedl do Kruhu autorů i mne.

Netušila jsem ale, že na mne před lety „ušil“ také funkci předsedkyně. To se dozvídám až teď, kdy se Kruh prý uzavírá. Ale když mě tehdejší výbor požádal o kandidaturu do výboru nového, váhala jsem. Ano, ještě jsem se ani nerozkoukala, cítila jsem velkou nejistotu. Snažili se mne přesvědčit. Mluvili o tom, že by takový dobře roztočený Kruh přece neměl skončit, že bych mu mohla pomoci i svou troškou do mlýna. Za kým jsem se utíkala poradit? Komu jsem se šla světit se svými obavami? Ano, mé kroky vedly k Janu Dvořákovi. On mě nepřesvědčoval. Vždycky ale člověku ukázal, kde má slovo navíc (nebo mu tam naopak nějaké chybí) a hlavně dokázal povzbudit. Dodal odvahy vykročit do světa literatury a lidí, k nimž vždycky neodmyslitelně patřil.

„Pište!“ říkal nám všem. My všichni ten Kruh tvoříme, a dokud budeme psát a vzájemně se podporovat, budeme jej tvořit dál.

Kruh byl uzavřen? A kde má konec, kde začátek?! Na přímce, úsečce, tam ho nalezneme, ale v kruhu? Kruh spojuje. Propojuje, jak píše ve svém článku Marcella Marboe. Tady není žádné nahoře a dole, kruh se umí otočit, nikdo není ve skutečnosti výše než druhý. Tady neplatí, že staré či mladé je horší nebo lepší. Tady se ctí spolupráce, která nás chrání před zabřednutím v kruhu bludném. Marcella už ve svém příspěvku nenapsala, že ona má na činnosti Střediska zcela zásadní a nezměrné zásluhy. Ať už v letech jejího předsednictví, nebo i po něm. Ona mi (nám všem) nikdy neodmítne poradit a pomoci, kdykoliv je třeba. Ona a její přátelé, s nimiž kdysi Středisko zakládala, jsou základnou, bez které by se žádný kruh neuzavřel ani nevytvořil! Jí patří dík

největší! A veliký dík patří též redaktorům Kruhu. Milanu Duškovi, Františku Uhrovi, Jiřímu Faltusovi, Věře Kopecké a dalším.

Někteří z nás bohužel odcházejí. A to nás bolí. Hodně. Můžeme je nahradit? Ne! To nejde. Jejich odkaz je jedinečný, jako každý z nich. Děkuji, s velikou pokorou a hlubokou úctou děkuji všem před námi. Nemáme nikoho na místo Jana Dvořáka. Nemáme nikoho na místo ostatních našich autorů, s nimiž jsme se museli rozloučit. Ale v Kruhu, který vytvořili, je místo pro všechny. Jejich dílo jsme přece neztratili. A každý z našich autorů je jedinečný.

Jan Dvořák nám zadával ve svých hodinách tvůrčího psaní také psaní příběhů na pokračování. Jeden takový sborník se jmenoval *Z jednoho kusu*. Bylo to pěkně napínavé, místy dokonce o nervy. I já tak dnes se svými studenty pracuji... Co kapitola, to autor. Jeden pěkně připraví prostředí, hlavní postavy, další rozvine zápletku, už vidí, jak by ji vyřešil..., jenže další autor odvede příběh úplně jinak! Jeden by všechny postavy v závěru povraždil – v duchu antických tragédií – jiný tihne k happy endu. Ano, je to napínavé. Pro všechny zúčastněné. Nikdy nevíte, co vám ten další s postavou či příběhem udělá! Ale je to také nesmírně tvůrčí a plodné prostředí. *Z jednoho kusu* – ten název se mi líbí. I ilustrace, matně si ji vybavuji, byla to kresba dřeva. Letokruhy. Každý s sebou nese nějaký příběh, nějaké postavy... Ale patří k sobě. Tak jako my. Tolik tedy na to, milá Marcello, my „mladí“...

Eva Černošová

P. S. Na místo Jana Dvořáka patří provždy jen a jediné Jan Dvořák. Na místo čestné předsedkyně Střediska východočeských spisovatelů navrhuji Marcellu Marboe. Děkuji!

JIŘÍ UHLÍŘ – VYZNÁNÍ (KONFESE)

„Morálka je více než intelekt.“ Albert Einstein (1921)

Jistě záleží, o jakou morálku jde. Já osobně mám na mysli morálku křesťanskou, postavenou na Desateru Božích přikázání.

Vyznávám filozofii SPRÁTELOVÁNÍ. Stejně jako můj morální vzor, arcibiskup Karel Otčenášek (1920-2011). Stejně jako i on mám rád lidi a rád propaguji jejich zásluhnou práci a přínos pro společnost formou otištěných medailonků v médiích. A to u nich vyvolává pocit radosti.

Jsem středoškolský pedagog. Učil jsem v letech 1961-1998 na trutnovské lesnické škole prakticky více jak 3200 studentů a studentek – budoucích lesníků v denním i v dálkovém studiu. Jako křesťansky založený středoškolský učitel, praktikující katolík, který se snad nikdy nezpronevěřil mravnímu poslání vychovatele, a abych nezradil víru v tajemnou Boží Trojici, raději jsem dojížděl z vedlejšího okresu. Vedle pedagogického povolání jsem již 67 let literárně

publicisticky činný. Vždyť od 19. května 1955 do července 2022 jsem již popsal a „pokazil“ hodně papíru. Vždyť jsem otiskl cca 3030 prací a ztvárnil jsem přes 35 vydaných samostatných knížek a knih.

Při ohlédnutí zpět za svým životem, při retrospektivitě s radostí konstatuji, že moje literárně publicistická produkce není moje zásluha, ale je to dar od Boha, Ježíše Krista a Ducha Svatého. Vyznávám, že jedině mohu děkovat Bohu i za dosavadní prožitý život, za dar z rukou Božích. Jsem bytostně přesvědčený o skvělé režii, o moudrém a prozíravém režírování Boží Prozřetelností mého života. Vše s odstupem času se mně jeví jako jedině správné, pravdivé, spravedlivé, prospěšné, přínosné a moudré díky Bohu a Duchu Svatému. Ať již život naplňovaly prožitky smutné, nebo většinou radostné. Děkuji Bohu za veškeré dary a lásku, štěstí, pokoj, spokojenost, za svou milovanou manželku Zdenušku.

Děkuji Pánu Bohu, Ježíši Kristu, za veškeré dary, lásku, štěstí, pokoj i radost. Děkuji též za intelektuální obdarování. Konkrétně za určité schopnosti a snad i „určitý talent ke spisování a publikování“, za tvorbu knih literatury faktu, „za sitzfleisch“, za to, že jsem s Boží podporou a pomocí mohl vytvářet časově náročné a pracné soupisy, bibliografie a filmografie. Děkuji a jsem vděčný Bohu za dar zdraví, dlouhověkosti a za možnost intelektuální AKTIVITY A PRÁCE NA KNIHÁCH I V 85 LETECH ŽIVOTA.

Děkuji Ježíši Kristu za všechny pozoruhodné osobnosti, s nimiž jsem se někdy setkal a seznámil, které jsem potkal na své dlouhé životní pouti.

O tom bych se rád světil v zamýšlených memoárech – dá-li Pán Bůh...

Během svého života jsem měl to štěstí a čest být ve styku osobním, nebo jen na dálku korespondenčním, například s arcibiskupem Mons. Karlem Otčenáškem (1920-2011), kardinálem Dominikem Dukou, světoznámým teologem Tomášem Halíkem. Vyměnit si dopisy s básníkem Jaroslavem Seifertem (1901-1986), s nímž jsem si v šedesátých letech dopisoval, pozdějším nositelem Nobelovy ceny za literaturu 1984, se spisovatelem Jaromírem Tomečkem (1906-1997), který jako já ministroval u Božího oltáře a s nímž jsem přednášel v Jemnici na Moravě, on v poetické vizi o vesmíru a přírodě, a já o spisovateli Janu Vrbovi. Korespondoval jsem s PhDr. Miroslavem Ivanovem (1929-1999), zakladatelem české literatury faktu, na jehož podnět jsem byl spisovatelkou Evou Kantůrkovou (*1930), tehdejší předsedkyní z Ivanovova podnětu, ale především na základě mé bibliografie tehdy více jak 800 otištěných prací včetně řádky již samostatných knih přijat do Obce spisovatelů v Praze v květnu 1996. Měl jsem to štěstí seznámit se tak s řadou českých spisovatelů i v dalších spolcích Klubu autorů literatury faktu od dubna 2009 a ve Středisku východočeských spisovatelů v Pardubicích od prosince 2015. Mnoho skvělých osobností jsem poznal mezi učiteli na gymnáziu v Jaroměři, na Střední lesnické škole v Trutnově, za studií na Vysoké škole pedagogické v Praze i na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Během života jsem měl štěstí spolupracovat, učit se i vzájemně se inspirovat a obohacovat s řadou kolegů bohemistů, historiků, archivářů, knihovníků, muzejníků, kolegů učitelů, spisovatelů, publicistů, novinářů. Potkal jsem i skvělé kněze a některé duchovní dalších církví v duchu ekumenickém, atd.

Závěrem mohu napsat, že ctím moudrou myšlenku svého filozofického učitele – profesora P. ThDr. Dominika Pecky (1895-1981), a snažil jsem se ji ve svém životě uplatňovat: *„Žijte životem lásky, dobroty, radosti a krásy, abyste na konci života nestáli s prázdnýma rukama.“*

Myslím si, že i já snad jsem svou „hřivnu“ nepromarnil, a proto nestojím na konci života s prázdnýma rukama.

Svým studentům jsem – pokud to bylo možné – vštěpovával křesťanskou zásadu, která je mým krédem (věřím): *Služba lidem a vědě. – Milovat znamená chtít dobro pro toho druhého.* – To někdy bývá fuška.

V Jaroměři na svátek sv. Benedikta, autora zásady „Ora et labora. – Modli se a pracuj,“ v pondělí 11. července 2022.

P. S. Rozhodnutí zpracovat postupně dva navazující díly „Bibliografie Jiřího Uhlíře 1954-2017“ a „Bibliografie Jiřího Uhlíře, druhý díl, 2017-2022“ není nějaká moje ješitnost, ale praktická nutnost. Je zapotřebí, abych sám měl přehled o mé skutečně početně bohaté literárně publicistické produkci za 67 let (1955-2022), tzn. mít solidní přehled o více jak 3000 pracích, o svém životním díle. Proto bylo zapotřebí opatřit soupisy spolehlivými rejstříky, které snad ocení i odborná veřejnost v obou dílech Bibliografie Jiřího Uhlíře z roku 2018 a 2022.

PhDr. Mgr. Jiří UHLÍŘ, jubilant a vydavatel

BIBLIOGRAFIE JIŘÍHO UHLÍŘE (RECENZE)

V posledním červencovém týdnu tohoto roku vydal vlastním nákladem PhDr. Mgr. Jiří Uhlíř *druhý díl Bibliografie Jiřího Uhlíře 2017-2022*. Navázal tím na obsáhlé dílo, které k jeho 80. narozeninám vydalo v roce 2017 Město Jaroměř.

První obsáhlý díl o 409 stranách k tisku připravil Odbor školství a kultury Města Jaroměře. Především Ing. Eva Srkalová, Mgr. Markéta Drahorádová a jako odpovědná redaktorka publikace Ing. Bohumila Steklá – vedoucí odboru. Tehdejší soupis zaznamenal Uhlířovu literárně publicistickou i filmovou produkci. První díl tedy registruje celkem 2854 anotovaných záznamů za 63 let publicistické a filmové tvorby jubilanta a též literaturu o něm od roku 1966.

Druhý díl, brožura o 89 stranách, obsahuje soupis otištěných autorových prací v letech 2017-2022, včetně recenzí jeho knih a soupisu literatury o něm za posledních pět let. Autor a zároveň vydavatel tuto brožuru o 200 výtiscích

věnuje regionálním vzdělávacím institucím. I Městské muzeum v Jaroměři obdrželo pro svou knihovnu dva výtisky, za které velmi děkuje. Jiří Uhlíř ve svém závěrečném „vyznání“ uvádí, že vydání navazujícího dílu jeho bibliografie nevychází z autorovy ješitnosti, nýbrž z praktické nutnosti mít přehled o literárně publicistické činnosti v dlouhém období 67 let (1954-2022). Brožuru pečlivě zredigovala Ing. Jitka Slezáková, starostka jubilantovy rodné obce Jasenná na Jaroměřsku.

Významné zastoupení v druhém dílu bibliografie Jiřího Uhlíře zaujímá česká spisovatelka Božena Němcová. Na výběrové bibliografii *Božena Němcová inspirací pro umění 1842-2020, kterou Jiří Uhlíř na začátku září 2021 vlastním nákladem vydal*, pracoval s přestávkami přes padesát let. Jedná se o jeho největší a zároveň poslední velké dílo tohoto pětiletého období. Sam autor popisuje knihu slovy: „*Chtěl jsem zpracovat průkopnický soupis a v něm faktograficky zachytit vývoj tématu, jak spisovatelka Božena Němcová podnítila umělce i vědce, jak je inspirovala a jak se sami tvůrci tohoto tématu zmocňovali a zhmotňovali ho.*“

V závěrečném bilancování své bibliografie Jiří Uhlíř uvádí, že se ve svém životě snažil uplatňovat myšlenku jeho filozofického učitele, římskokatolického kněze pronásledovaného komunistickým režimem, Prof. P. ThDr. Dominika Pecky (1895–1981): „*Žijte životem lásky, dobroty, radosti a krásy, abyste na konci života nestáli s prázdnýma rukama.*“ A proto dlouholetý pedagog Střední lesnické školy v Trutnově a celonárodní publicista Jiří Uhlíř nestojí na podzim svého života „s prázdnýma rukama“. Může se prokázat 3030 pracemi a více jak 35 samostatnými publikacemi. Snažil se upozorňovat na díla a práce osob nejen z regionu, psal medailony o nich, sepisoval bibliografie a filmografie. Vždy myslel na budoucí badatele, aby jim usnadnil práci při vyhledávání, a proto opatřoval své výstupy rejstříky a cizojazyčnými resumé, což nebylo v minulosti běžnou praxí. Svým celoživotním dílem naplňoval své motto: „*Služba lidem a vědě. Milovat znamená chtít dobro pro toho druhého*“. K němuž sám v závěru své bibliografie dodává, že: „*To někdy bývá fuška*“.

Na závěr Jiří Uhlíř naznačuje možnost pokračování ve své literární činnosti, a to v podobě sepsání memoárů. Uvádí, že na své „*životní pouti*“ potkal mnoho zajímavých osobností a s řadou z nich byl v osobním či písemném dlouhodobém kontaktu.

Z mnohých osobností se stali jeho přátelé či dlouholetí kolegové. Tedy slovy Jiřího Uhlíře „*dá-li Pán Bůh*“ můžeme se dočkat vydání autorových pamětí, které by jistě byly přínosem pro kolektivní paměť nejen jaroměřských obyvatel.

**Mgr. Martina Vítková, historička a kurátorka sbírek Městského muzea
v Jaroměři, pátek 9. 9. 2022**

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU OLZE NOVOTNÉ

Olga Novotná se narodila v roce 1947, pochází ze Slovenska, ale už od studentských let žije v Jablonci n. N.

Píše poezii a drobné povídky. Vydala básnické sbírky: *Z jistého úhlu* (Albert, 1999); *Volně ze rtů padající* (Tiskárna Zaplatílek, 2010); *Holubím křídlem nohou vraní* (vydavatel Věra Kopecká, 2013); *Protihráč slunce* (vyd. Věra Kopecká, 2014) a pro děti veršované příběhy *Zajíček* (vyd. Jarmila Maršálová, 2015) a *Skáče blecha zvesela* (Anahita, 2019)

Publikuje ve sbornících v Čechách i v Polsku, dvojjazyčně (česky, polsky) byly otištěny její verše v antologiích *Poutníci krajinami poezie* (Broumov, 2014), *Pegas nad Broumovem* (Broumov, 2019) a v antologii *Od Nysy k Nise* (Nowa Ruda, 2015), polsky v literárním časopise *Fraza* (2015).

Olga Novotná

NA SCHODECH

Kdyby se dalo říci, že hledí slunci do očí, nebylo by to daleko od pravdy. Tedy nehleděla mu do očí, hleděla na něj, jak zapadá a pomalu přináší mír do podvečerní krajiny. Miluje tuhle část dne, když jakoby unavený, klesá se sluncem do ticha.

Ruch v ulici ustal. Sousedé vešli do svých domovů. Pozná to, aniž by opustila schodiště, které je mimo dohled sousedů, skryté za rohem. Pozná to podle zvuků zavíraných vrat a vrátek. Ačkoli je už podzim, je teplo, sousedé mají otevřená okna. Skrz ně jsou slyšet útržky hovorů. Kdo nezná souvislosti, neví, o čem se mluví. Taký o kom. Tady, v téhle ulici žádné tajnosti nejsou. Všechno prádlo se pere veřejně, hlavně skandály v rodinách. Ty s velkým křikem, ať lidi slyší, jakého má parchanta za muže, anebo obráceně, ať slyší, jaká je to coura. Řekněte, no řekněte, sousedko, co je tohle za život. Dovolávají se jedni jak druhí. Ona je arbitr. Dostala se k téhle poctě, aniž by o ni stála. Je to tím, že žije sama. Manžel zemřel, žádného partnera si nehledala. Dokud byly děti malé, nechtěla jim nikoho přivést do domu a později už přivykla své samotě. Když ji nevyhledají, nebo se nesvěří postižení, ukřivdění jedinci, dozví se vše od jejich sousedů. Lidé všechno vyzvoní hned za tepla. Pavla není klevetnice, probere s postiženými, jen co sami chtějí. Klidná ulice. Dalo by se říct, skoro rodinná. Zkrátka, lidé si vidí do hrnců i pod pokličkou. Teď je klid. Jenom tichá mluva, jako ševelení padajícího listí. Je čas vinobraní. Ulicí voní slad hroznů, vůně, kterou miluje ještě z dob svého dětství. Slyší souseda, který ještě vymývá sudy. Pohledem zabloudí ke svým hroznům. Má jenom pár kořenů, hrozny ke konzumaci. Drží je hlavně kvůli dětem, když přijedou z měst, z dálky, aby měly k jídlu čerstvé. Hlavně miluje Královnu. Je sladká jako cukr, možná ještě sladší a má obří bobule. Odtrhne zrak od hroznů a ponoří se do myšlenek, které ji

poslední dobou pronásledují. Ne, že by nějak zle, dotěrně. Ale jsou tu denně. Pavla tedy nenaslouchá útržkům hovorů svých sousedů. Zleva i zprava je mír, jen naproti je živěji. Nechce se jí vědět, co je ve věci. Však ona sousedka ráno přijde, postěžovat si na Emila. Jsou oba stejní, ti manželé. Letití. Děti jim dávno odrostly, ale když na ně přijde hádavá, rozbíjí nádoby, okna, honí se po ulici, kdo z koho. Teď to vypadá jen na menší výměnu názorů. Že je to bavi, říká si pořád. Nerozvedou se, kdepak. Mají šest dětí, vychovali je a děti potřebují zázemí. Co na tom, že už jsou dospělci a mají vlastní rodiny. Domov, je domov. To je filozofie těch dvou. Ačkoli děti často běhaly po ulici bráníc matku, vlajíc jako ocásek na drakovi. Pak běžely k Pavle, aby je schovala. Dělal to. I když rozzuřený manžel mlátil do dveří a ona ho uklidňovala skrz dveře, posílala domů, a když přestal, podala mu i vodu, nebo kávu, podle okolností. Pamatuje si příčiny jejich sporů. Pán jezdil s tirákem, a když přijel domů, chtěl teplou večeři, nebo oběd. No a ten nebyl. A bylo zle. Hrnce litaly vzduchem, talíře se rozbíjely o podlahu no a děti na to divadlo koukaly, byly zvyklé. Za týden holčičky v nových silonových šatičkách, které přivezl z ciziny, tenkrát, když tady po silonu nebyla ani památka, nové záclony na oknech a z domu to vonělo, manželka mu vařila jídla, která měl rád. Pak zase odjel na další turnus, a situace se opakovala. To jí prolétlo za tu chvilku hlavou. Usměje se, naproti ztichl hovor. Tak je dobře.

Teď je čas zabývat se vlastní duší, vlastním životem. Dál stojí na schodech, v duši mír, listuje ve svých vzpomínkách. Pořád si opakuje... kam se poděly ty roky. Ty roky znamenají jejich osmdesát dožitých let. Jak je možné, že už je jich tolik a jak se přihodilo, že je pomalu na konci života. Pravda, nikdo neví, kdy to přijde, ale přece jen je blíž k Nebi. Pavla je věřící, ale do Nebe nespíchá. Věří, že tam patří. Dle svého mínění, nikdy nic špatného neprovedla. Možná jako dítě, ale to je dávno zapomenuto. Žije ráda a život ji pořád těší a baví. V domě bydlí sama. Nechová už žádná zvířata, kromě dvou slepic. To jsou její kamarádky. „Jak můžou lidé říkat o slepicích, že jsou hloupé. Neznají je. Já taky nevím, co se jim honí v těch hlavičkách. Chodí za mnou jako pejsci, kvokají, když snesou vajíčko, nechají se pohladit, přitulí se. Je to v lidech, jak se k nim chovají. Když jako k hloupým, tak jsou hloupé.“

Vzpomněla si na ně, musí je zavřít. Běhají volně po zahradě. Je podzim, úroda je sklizena, tak si tam můžou hrabat, hledat červy, brouky, nějaká semena. Myšlenky se jí zatoulají k úrodě. Léto bylo dost suché, úroda nic moc. Čočky bylo málo, sotva tři litry. Bílé fazole se urodily dobře, ale červených je málo. No co, mně to stačí, děti stejně chodí jen na odpolední kávu, donesou si s sebou nějaké sušenky, ani koláč už pro ně nepeču. Bylo to hezké, když byly malé. Musely mi pomáhat čistit fazole, i tu čočku. Mladší syn si vždy našel příležitost, aby staršímu bratrovi cvrknul fazoli do obličeje. A jak se mu nechtělo sedět u stolu a přebírat fazole. Hned měl žízeň, pak potřeboval na záchod, rozbolelo ho břicho. Zнала všechny jeho spády, ale nikdy neztratila trpělivost a musel si to odsedět, i když užitku moc z něho nebylo. Ostatní tři sourozenci mu spílali a honili ho, aby mohli co nejdříve za kamarády.

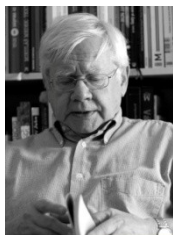
Pomáhali, jak to šlo. Hlavně nejstarší syn měl pocit, že musí nahradit otce v rodině, poté, co otec zemřel. Před očima jí vyvstane obličej manžela. Umřel tak mladý, děti byly malé. „Všechno jsem zvládla s Boží pomocí. Vychovala jsem je sama, dům jsem dostavěla, doplatila půjčku. Jo, tam jsou ty mé roky. Utopené v práci. Přesto, ráda bych to kolečko absolvovala ještě jednou. Byla jsem s nimi šťastná, děťátka moje. Jen kdyby chodili za mnou častěji. Teď mám často jen ty své slepičí kamarádky. Už chtějí do kurníku, jde na ně spaní. “

Sestoupí ze schodů, slepičky příběhnou, radostně kdákají. Nasype jim trochu zrní, jako laskominu před spaním. Počká, až sezobou, otevře vrátka ke kurníku. Ještě naslouchá, jak si uvnitř potichu kvokají. Zítra ráno budou další dvě vajíčka. Jakoby se chtěly zavděčit za péči, snáší opravdu každý den i v zimě. To je nezvyklé. Paní Tvrdá si může pro ně přijít, osm je jich ve špajzu k tomu dvě zítřka, to bude těch deset. Včera odpoledne se na ně ptala, chce péct vnučeti dort, bude mít narozeniny. Za vajíčka samozřejmě platí, ale míň než v obchodě. Pavla sama všechna vajíčka nespotřebuje a tak je ráda, že má odbyt. Občas si něco upeče, ale i tak má přebytky. Ještě chvilku stojí na schodech. Slunce už zapadlo, stmívá se. Dál přemítá o minulých letech. Začíná jí být teskno. Mimoděk přejde dlaní po drsné omítce. Najednou se jí nálada změní. Ne, že by chtěla radostí, nebo štěstím zpívat. Uvědomí si čas, který jí ubíhal systematicky, v povinnostech. Tak byla vychovaná, plnit povinnosti. Jo, to jsou mé roky. Hladí svůj dům, svou práci. Taky si půjdu lehnout. Vejde do domu, zamkne dveře, a za nimi mizí její stín. Tak zase zítřka.

Olga Novotná: Kytice

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU JINDŘICHU TOŠNEROVI

Jindřich Tošner se narodil v říjnu 1947 v Žatci, 25 let pracoval jako přednosta Porodnicko-gynekologického oddělení FN v Hradci Králové. Dlouholetý šéfredaktor a vydavatel časopisu *Gynekolog*. Publikoval více než 140 vědeckých prací a 2 knihy esejů: *Jak velké ryby chytají gynekologové* (2004) a *Akreditace kbelíku* (2009). Vydal 6 sbírek poezie: *Nic se nestalo* (1996), *Noční vizita* (1996), *Láskolamy* (2015), *Místo dotyku* (2016), *Bezpečná vzdálenost* (2016), *Šach králem* (2017) a *Nejisté vztahy* (2018). Knihy jsou dostupné na internetové adrese www.kosmas.cz, v kamenných prodejnách Kosmasu a Knižním klubu. S B. Ždichyncem a M. Urbanovou vydal knihu *Bytost jménem láska* (2020).

Od roku 2015 prezentoval své texty v šesti reprízách hudebně poetického recitálu *Láskyplné pas de deux* a 4 představení *Šach králem* s herci Janem Sklenářem a Kristýnou Kociánovou (záznam představení je možné zhlédnout na YOU TUBE). S herečkou Martinou Novákovou a hudební skupinou Blues G účinkoval v recitálu *Kočka, která přede*, jehož je autorem.

Žije v Třebchovicích pod Orebem. Je členem Střediska východočeských spisovatelů a šéfredaktorem místního zpravodaje Třebchovické Haló.

Jindřich Tošner:

Vyhrál jsi mě v tombole

na neprodaný los
náhoda?
přivedl domů
kam jinam než ke mně
sténám
ach ano, to jsem já
sobě neznámá
plná nadějí a snů
neřeknu kam si lehnu
až odkvetu

Ještě mě to pálí

ale určitě jsi to tak nemyslel
stáří nejde umýt
ledovou sprchou ráno
večer bývá teplejší
zvedá smetí vzpomínek
do roka ani do dne
mládí nedává

Neptej se jí, jestli chce

je sama jako ty
jen se stydí odpovědět
mluvit ze srdce
neptej se jí, co by chtěla vědět
dávno o tobě všechno ví
jen do větru nemluví
obejmi ji
i ona tě obejmě
zemře-li jeden z vás
dotyk zůstane

Smrt nemůže být velká

vejde-li se na jazyk
kouká z očí
není slyšet, jak jde s kosou nakřivo
připomene se
jen když zabolí srdce
je válka
a není na pivo

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU MGR. JANĚ BEDNÁŘOVÉ PH. D.

– básnířka, prozaička, autorka písňových textů,
editorka.

Vystudovala pedagogickou fakultu Univerzity
v Hradci Králové (1999) a studium v Olomouci
zakončila doktorátem (2006).

Působila jako literární redaktorka nakladatelství
Kruh v Hradci Králové (1987-1992); jako vysokoškolská pedagožka Technické
univerzity v Liberci (od 2006) přednášela literaturu pro děti a mládež a vedla
semináře tvůrčího psaní. V současné době v akademickém prostředí působí
externě.

Publikuje odborné texty, učebnice a kritické studie.

V roce 2004 získala autorka Evropskou medaili Franze Kafky za uměleckou
činnost.

Dosud vydala 11 beletristických titulů (9 básnických sbírek a 2 knížky pro-
zaické: *Nahá, trny dotýkaná*, 1988; *Chůze po laně*, 1989; *Něžnostmi zrazená*, 1990;
Hledání čistého pramene, 1992; *Když mrazem přehořívá*, 1995; *Půlnoc s žihadly*, 1995;
Chůze po slunci, 2003; *Kde tě mám hledat*, *Čáryko!* 2014; *Strom panny*, 2014; *Právo
první noci*, 2018 a prózu *Modrej čas*, 2019.

Jana Bednářová

Někdy se mi o tobě zdá

/písňový text/

Někdy se mi o tobě zdá,
přicházíš nepozvaná,
jsi v mé hlavě ukrytá,
vracíš se do života.

Někdy se mi o tobě zdá,
víly silueta,
možná jenom socha
narozená z ticha.

Někdy se mi o tobě zdá,
jsi jak obloha,
v úzkých bocích zvlněná,
nebe jsou tvá ramena.

Někdy se mi o tobě zdá,
máš v těle dřábla,
probudíš mě proudem vlasů,
jsem jen bod, puntík času.

Ref.:

Jsi jen představa,
jako když vítr z listů vstává,
snová realita,
řekni aspoň: Mám tě ráda.

Chceš zachránit svět

/písňový text/

Chceš zachránit svět,
mít životů devět,
všechno, co je bez peněz,
k čemu se nevážeš.

Pod divokými stromy
sáhneš lidem do svědomí,
ruka jak dlaně javorů
má rýhy, otisk Amorův.

Taky tráva, co se zelená,
a důlek od kolena,
a vlasy, co s ní splynou,
nejsou mincí lacinou.

Chceš zachránit svět,
mít životů devět,
všechno, co je bez peněz,
k čemu se nevážeš.

Ref.:

Hlavu mít v oblacích,
v hodinách čas přesýpací
a na jazyku svět,
co nikdy netočil se zpět.

LITERÁRNÍ ČÁST

Alena Kordíková

PROCHÁZKA PO BANBURY

Stovky narcisů podél silnice,
ráda tu chodím pěšky.
Vítr je slabý na plíce.
Jak vypálená světlice
slunce zazáří na macešky.

Cestou zaplaším zimní chmury.
Parky se pyšní vůněmi.
Jarní procházky po Banbury
mě obdarují básněmi.

ALEGORIE

Vítr dým po polích honí,
na železných černých koních
štíří míří do boje,
řinčí postroje.

Ptákům co se v sítích chytí,
bojujícím o přežití,
kradou svobodu
lovci z východu.

František Uher – ukázka z knihy Slýchám řeč řek

POZITIVNÍ PRÍVĚTIVOST MĚSÍCE

1

Také slovní hvězdáři muži moudří ve tváři mívají vábivé vidiny Pouze
nemnozí však přiznávají kam nevidí: Do lidí (Tajemství hvězdářů)

2

Nepromarnujme životy honbou za kariérou slávou a zisky Jezme ze stejné
misky Stůjme v jedné řadě Odmítejme proradné prodejné a prostopášné Raději
stůjme stranou nenechme se skolit zákeřnou ranou Nehanobme nepodrážejme

neprorážejme nedorážejme Stačí že občas někomu překážíme protože ledacos víme Víme co bychom snad ani vědět neměli Probudme spáče Odhodme paklíče I ve všech zavátých včelích úlech klíčí plodná budoucnost Hledejme k ní správné klíče (Klíčení klíčů)

3

Nevkus je nejnápadnější na hlavě Jinak působí zdravě Ráda chodí bosá od hlavy až k patám Soblíbou nahlíží do cizích talířů Kdykoli se usměje vypadá jako obrázek Podepsalo se na něm hodně malířů (Realita)

4

Odkudsi léčivá bylina smíchu Od veřejí až po střemchu pod strání Den za dnem se pokorně sklání Den za dnem se k sobě tulí Nikdy není vše pouhé zdání Rozkošná mámení Znamení radosti Rozjímání Ti mladí uprostřed proudu symbolizují smělá odhodlání chytat do dlaní padající hvězdy (Léčivé byliny)

5

Nudná loutna do úmoru doutná U dna (U dna)

6

Probouzel se den V zahradě se dohadovali ptáci Možná si rozdělovali práci Zazněl telefon Odkudsi oznamovali smrt strýce Vavřince z Týnce Přerušili spojení než stačil položit otázku Nikdy neměl žádného strýce Natož Vavřince V životě nebyl v žádném Týnci Přesto nechal neznámému strýci položit na rakev kytici (Pieta)

7

Vedle druhu druh Splácejí neznámý dluh (Splácení)

8

Něžně sněží Město klidně spí Také muži sní O čemkoli O létání o poli o polární záři o herbáři o lovištích o událostech příštích Nejčastěji má jejich snění intimní charakter Sní o elegickém ženském stvoření Ber kde ber Nejraději ovšem sní s ní Za svítání si každý sní snídani sám Volání povinností je každodenní rutinní zvyklostí Každodenní bázeň Každodenní báseň Žena dosud spí Spí i jejich psi Zda také sní (Zasněžené snění)

9

Ženy létají ve tmě podstatně rychleji protože mají strach (Noční průlety)

10

Cigareta je proti ženě výhodnější Rychleji dohoří (Škádlivá verze)

11

Smolnou vůni značkují purpurové sosny letní svítání Ticho zní zvoní a voní Celé hodiny brouzdáme vřesovišti Nikdo nemyslí na příští události Nikdo nemyslí na večeri Když se denní světlo tříští o hrany soumraku bez nesnáží

přicházíme a usedáme Těch řečí těch řečí Všechny těší že u hřejivě útulného
ohně nikdo neschází (Posezení u ohně)

12

Když se nám nedaří zastavit biologické hodiny zkoušíme to se slunečními
(Pokusy)

13

Stojíce na střeše střelnice těšili se z přívětivosti měsíce Před úsvitem zavládlo
pošmourno rmutno kormutlivo Muž činu zafal docela blízko širočinu Hluk
jako když se bortí zdivo Nakřivo postavená dřevěná rozhledna vrhala šikmý
stín Přes pach vysychajícího oprámu voněl z polí kmín (Dobrá vůně)

NAŠI AUTOŘI VE SBORNÍKU ŘEKY ŽIVOTA

Jana Wienerová

Rozčarování

Řeka
jsou proudy
co se sešly
a co si řekly
Potáhnem to spolu

Tak nesou krajinou
obrazy měst
nad hladinou
Tak vlečou tíhy
nákladních lodí
Tak tiše podmílají břeh

A co jsme my?
Co jsme si slíbili?
Dálky nás zvábily
hádky nás stáhly dolů
až do příbojů vln
slaných snad slzami
těch kdo
netáhnou to spolu

Jana Bednářová

Cestovní horečka

Jak kola aut do asfaltu
zanechals mně pod blůzkou
vzorek své duše.

Polibek výparů
na milnících
a tvá stále agresivnější blízkost
se vzájemně prostoupily.

Prosba

A ráno nebylo již
koho v sobě zapírat.

S rukama nahýma až po ramena
vodil jsi mě
do žahavých keřů.

Jen jediné chci:
Přimluv se za mě
v nebi i v pekle.

Eva Černošová

Maminka

Ne, nezmizí ti
ze snů, slz a přání.
Z každické kapky
krve, kterou neztratíš.
To ty teď píšeš v její řádky...
Když v život
skládáš slova,
která polapíš.

Alena Kordíková

Metamorfoza

Stvol trávy držím mezi prsty,
slunce vystoupalo až k závratí,
smrt si mě hladí proti srsti,
jdu tam, odkud se nevrátím...

Okvětní lístky už jsou otrhané,
má mě rád nebo zapomněl?
Říkal jsi všechno je tu dané,
jen prach se změnil na popel.

Radek Vohlídka

Po probuzení

Počítám poslední
Vteřiny

Vystaven slastnému
Chvění

Ještě cíp zahřáté
Peřiny

Ještě lok z kalichu
Snění

Eva Černošová

Návrat

Mraky se potápí k zemi.
Vlhkými paprsky
chmatají po jejím lůně.
Návrat.
Zrození.
Kolem mne teče podzim.

Alena Kordíková

Jdu

Rok dohrává svou sonátu,
ten tam je ragtime léta.
Jdu sama v zimním kabátu
a nesu tíhu světa.

Letní lásky už odkvetly,
lístky osik se nechvějí.
Bojím se tmavých předpeklí,
zahřívám mladou naději.

Radek Vohlídka

Nahnutá

Držím se nahnuté
Roviny

V puse mi skřípe
Hlína

I když jsem úplně
Bez viny

Pravda je vždycky
Jiná

Věra Kopecká

Řeky života

Nárek řek
hojí rybí stíny
Stříbří se šupiny
na očích lidí

Květy mizí
Slova cizí
do řeky padají
Drobky rackům
Divný smích

Hřeben jezu
rozčesává
vlasy řece
do chladných
pramenů

Předjaří

Slunce ještě dřímá
utopené v potocích
Tající sních
hladinu zdvíhá
Ubývá bílá
Zůstává špína

Zdenka Líbalová

Po řece života
připlouvají oči
vrhám se pro ně
vsazuji si je do hlavy
a dívám se tvou duší
na zázraky
co se teprv stanou
až spolu rozkveteme
v náručí deště

Věra Kopecká

Na řece

Na řece
zčěrené peřeje
naříkají

Břeh řeku objímá
a příběh tají

Hřímá hrom
hoří trávy

Hořce hořekují
modře v hoře

Čas odměřuje
křivé kroky

Smírcí kříž
na křižovatce dní
se do země zabořil

Shlížíme se v řece
v toku času
hledáme sebe
to co je uvnitř
zůstává utajené

Zdenka Líbalová

Podívej
omývá nás čas
stárneme do radosti
a do vějíře vrásek
abychom mohli
zaklepat
a nikým nepozváni
rozrazit bránu
všehomíra

Olga Novotná

Tajemné moře času

Mé tápání
bylo tonutím v řece času
neklidná hladina
divoké víry
nečekané vodopády
peřeje
Bez přístavů
úvazišť
doků
k přeložení nákladu
Já mizerný plavec
přesto pořád
plavu

Ještě včera jsem věděla
ještě večer jsem viděla
úžasný záblesk
oslnivé světlo pro
zítřejší den
dnes po něm nezbylo nic
jak mě noc okradla
vlila se do času pro mne
nežitého ač žitého
to je smutné
hodiny
které uplavou

Má moře moře času
anebo je konečné
s konečnou jistotou
skončí v oceánu
Jednotka času
moře času
mého času
po kapkách vtéká do řeky
a dál do moře nekonečna
rozlité
Vidím jenom ty kapky
Stékají
co vteřinu
do ponorné řeky

Hladinu skrývá
až jednou nebo nikdy
nevybublá

Neprodere se proud
Má snad moře
moře času
svého bytí
když sytí oceány
ztrácí se v nich mizí

Taky ztrácím svou formu
své bytí v čase
v řece ponorné
pod zemí pulzující
Prodírá se mnou čas
bezbranná stojím u vrat
čekám na zázrak
jenž vytryskne z hlubin
poskládaný z kapek
a bude to moře
mé moře času
snad se ten zázrak stane

konečně ho uchopím
a budu si svým mořem času

Milan Sochora

Řeky života

1.

Mračna a řeky
po kterých pluji
sleduji dívám se
po skalnaté sluji
Do temných mračen
beránek skáče
a ty jsi zmáčen
potem a kapkami
k zemi se snáše

Milan Sochora

Řeky života

3.

Dívej se dívej
na pozemské prameny
které jsou živé
a mají své proměny
ve kterých snívej
pravdivé lživé
i ze srdce tklivé
přírodní umění
neduživé

Kateřina Hájková

Záhada domu č. p. 235

Ukázky z historického románu, který hledá vydavatele

Prolog

Propustili ho až moc brzy. Vlastně z toho vůbec neměl radost. Věděl totiž, že se tam bude muset vrátit. Z nemocnice zamířil přímo na nádraží, na svítící elektronické tabuli příjezdů a odjezdů si našel příslušný spoj, posadil se na lavičku v hlavní budově a čekal. Napadlo ho, jaké by to bylo, kdyby nasedl do *jiného* vlaku. Do vlaku, který by ho odvezl *jinam*. Vstříc svobodě. Novému životu. Tu vidinu ale v mysli zaplašil dříve, než se stihla pořádně rozvinout a svou atraktivitou jej zlákat ke skutečnému činu. To přeci nemůže, co by bez něj dělala matka. Nemůže ji nechat samotnou. Napospas. I když ona to, co se kolem nich děje, nevnímá.

Nebo jenom kolem něj? Byl tohle jenom jeho problém? Zdálo se, že ano. Bylo by ale něco takového možné? Takže to znamená, že je blázen? Že je s ním něco v nepořádku? Zamrazilo ho v zádech. Měl pocit, že se propadá na dno černé propasti beznaděje, které je ale v nedohlednu, takže jen cítil svištění pádu a jak kolem něj proudí vzduch, který jej chladí. Uslyšel, že hlásí blížící se příjezd jeho spoje. Vstal, postavil se na nohy, ale hned zavrával a těžce dosedl zpět na lavičku.

„Je všechno v pořádku, pane?“, ptal se mladík s rouškou a brýlemi, které se mu od ní mlžily. Přes rameno měl přehozený batoh, vypadal jako student. Kam

ale asi jde, když školy jsou zavřené? Podivná doba, napadlo ho. Stejně podivná jako to, co prožívá.

„Jasně, nic se nestalo, děkuji,“ pokynul mladíkovi, ten kývnul, jako, že rozumí, a ztratil se v mumraji panujícím za hlavními dveřmi nádraží.

Tam za těmi dveřmi byl svět, život, svoboda, volnost. A on se vracel tam, kde necítil ani jedno z toho. Vracel se tam, kde ho to připravovalo o zdravý rozum, o mínění o sobě samém, o radost ze života, zkrátka o všechno, co pro něj mělo nějaký význam. Ale nemůže jinak. Má tam matku.

Napodruhé už se výstup z lavičky podařil, zapřel se, sebral v sobě poslední zbytky odhodlání, vstal a vydal se na nástupiště. Vlak přijel moc brzy, moc brzy ho odvezl tam, kam ho odvézt měl. Když z něj vyskočil na nástupiště, nasál čerstvý zimní vzduch. Oproti včerejšku se ochladilo. Obloha byla šedavá, věstila blížící se chumelení. Kotníky mu olizovala mlha. Rozhodl se, že půjde pěšky. Jednak oddálí tu chvíli, kdy bude muset vstoupit dovnitř, jednak se provětrá a pročistí si hlavu, utřídí myšlenky. Třeba na něco přijde. Navázal na nit úvah, již mu na nádraží předtím na krátko přetrhlo oznámení o blížícím se příjezdu jeho vlaku: Teď se tam musí vrátit, nemůže jinak, nemůže tam nechat matku. Něco ale přeci jen udělat může.

Jakmile ho to napadlo, nepatrně se mu ulevilo, ten kámen ležící v žaludku, jako by ztratil něco ze své váhy, stejně jako ten, který jej tížil na hrudi. Mohl se volně nadechnout. Alespoň mu to tak připadalo. Něco přeci jen udělat může: Může se odstěhovat. Když domov přestane být domovem, není jiná možnost, jiná cesta. Rozhodl se: Až přijde domů, o všem matce poví a navrhne, že se odstěhují. Nenavrhne, oznámí jí to. Jistě to pochopí. A on bude moci začít znovu. Najít si ženu, mít s ní děti... Ještě není pozdě, celý život má před sebou. Stačí jediné: Musí odtamtud pryč. Stůj, co stůj.

Úvahy ho naplnily novým odhodláním, takže přidal do kroku: Nemohl se dočkat, až je bude moci realizovat. Před očima mu běžely obrázky, maloval si, jak to celé provede a bylo mu z toho málem do zpěvu. Koho by napadlo, že mu bude tak dobře jen pár hodin poté, co ho propustili z nemocnice? Na druhou stranu to bylo docela logické: Bylo mu dobře vždycky, když se dostal pryč odtamtud. Pryč z toho ďábelského domu.

Nyní jej spatřil v zákrutu cesty. Blížil se k němu. Jeho obrysy před ním vystupovaly z houstnoucí mlhy. Vypadal jako nějaký strašidelný zámek, i když nestál na skále, ale na rovině vedle hlavní silnice. Velká okna, ostré tvary a za ním rozlehlá zahrada s osamělou pumpou a rozložitým stromem, na jehož větvi byla zavěšená dřevěná houpačka. Kolébala se zepředu dozadu, i když vůbec nefoukal vítr. Zavřel oči a zatřepal hlavou. Když je otevřel, viděl pořád

totéž. Pořád tam byla, pořád se houpala. A on měl najednou pocit, že z toho všeho zešílí. Zase?

Při pohledu na ten dům se mu vrátily všechny předchozí obavy a pochybnosti. Nechtěl se tam vrátit, ale s každým krokem se mu nezdůvěrně přibližoval. Jako kdyby ho přitahoval a odpuzoval zároveň. Co to s tím domem vlastně je? Nebo by se měl ptát opačně: Co je s ním? Vzal za kliku rozvrzané branky a vstoupil do předzahrady (na zahradu byla moc malá – hlavní zahrada začínala až vzadu za domem, mohlo se na ni projít přes čtvercový dvorek, nebo stačilo obejít stavení - na předzahrádku zase příliš velká).

Od vchodových dveří ho dělilo jen pár kroků, pár kroků po štěrkové cestičce mezi pruhy trávníku. Nad nimi z mlhy vystupovalo černé popisné číslo 235. Věděl, že nemá na vybranou. Pohlédl k hornímu oknu. Za záclonou se rýsovala postava. Matka už na něj čeká. Dřívější euforie ho opustila, do mysli se vkrádala otupělost a on cítil, jak jí propadá, i když se zuby nehty brání. Ale ne, nesmí přeci ztratit naději, promluví si s matkou a odejdou. Klidně ještě dnes.

Zhluboka se nadechl a vykročil. Prošel dveřmi, zavřel za sebou a stanul v rozlehlé vstupní místnosti. Chtělo by se říci hale, k té ale měla velikostí přeci jen daleko. Jakmile se ocitl uvnitř, ucítil, jak na něj všechno padá. Zmohl se jen na:

„Matko, jsem doma.“

Místo odpovědi uslyšel, jak schází ze schodů. Bude se na něj starostlivě dívat a ptát se, co se stalo. A on jí to poví. Musí. Jenže už cítil, že to přichází a zmocňuje se to kašdické buňky v jeho těžce zkoušeném těle. Udělalo se mu slabo, padl na kolena a začal bušit pěstmi do země. V uších mu hučelo, a to hučení se slévalo v šeptání, které se měnilo v křik, ten přecházel do ozvěny střelby a ta končila v praskání starého dřeva a oprátky. A potom zase to šeptání, bez jasných slov a hlasů, jen šeptání, které se zase stupňuje v křik... A to už stál na nohou, rukama si zakrýval uši a nahlas křičel:

„Já už takhle nemůžu, nemůžu dál...“

Matka mezitím seběhla ze schodů, a když ho viděla, jak se přede dveřmi zmítá v agónii, přiběhla k němu a začala ho hladit, snažila se ho obejmout a uklidnit:

„Neboj se, to bude dobré, zavoláme doktora...“

Ale on věděl, že nic už nebude dobré. Světle modré oči se mu propalovaly do mysli a on už nic z toho nemohl déle snášet ani minutu. Jediná správná věc, kterou mohl udělat, byla těžká, ale nutná zároveň. Není cesty zpět, není jiné

možnosti. Políbil matku, pohladil ji po vlasech a vyběhl nahoru po schodech, z nichž ona jen před malou chvilkou sešla dolů.

„Kam jdeš? Co jdeš dělat?“, volala za ním a v hlase měla obavy.

Nereagoval. Už neměl sílu reagovat, na něco odpovídat, něco řešit. Matčin hlas přicházel z velké dálky a mísil se s těmi hlasy, které slyšel uvnitř sebe. Propadl jim, podlomili ho, nyní už ztratil víru v sebe sama, tenká hráz mezi racionalitou a iracionalitou, kterou se v posledních letech snažil udržet, se protrhla a zaplavila jej černou vodou beznaděje. Topil se v ní, tonul v jejích hlubinách, lapal po dechu a hledal jediné možné a logické osvobození. Vyběhl po schodech až nahoru a stanul přede dveřmi vedoucími na půdu. Otevřel je, vešel a zavřel za sebou. Těšil se, až bude zase ticho a klid. Věděl, že to bude už za chvíli.

A houpačka na zahradě už se nehoupala. Přestala se houpat ve chvíli, kdy Petr Kacálek vešel do domu.

Noční výjezd

Ačkoliv počasí tomu nenasevďčovalo, byl začátek ledna. Nový rok se, podobně jako v posledních letech, místo sněhem přihlásil deštěm a teplotami nad bodem mrazu. Smutné byly nejen děti, které se nedočkaly pověstných ladovských bílých Vánoc nebo takových, o kterých snil v jedné ze svých písní Karel Gott. Ani rodiče nebyli z takovéto podoby zimy příliš nadšení, protože mrznoucí déšť nebo mrznoucí mlha, k nimž mělo nyní počasí směle nakročeno, nevěstily nic dobrého.

V takovém nečase totiž není vůbec snadné sednout za volant a někam bez úhony dojet. Jenže někteří neměli na vybranou. Patřili mezi ně i dva záchranáři, kteří se řítili temnou nocí k dalšímu případu (té směny již druhému). Oba za sebou měli pěkné sváteční období, kdy si stihli odpočinout a nabrat energii z času tráveného s nejbližšími. Oba byli vděční, že jim koronavirová pandemie neznemožnila strávit svátky v úzkém kruhu rodinném i že všechna ta setkání ve zdraví přežili a mohli se vrátit do práce. Té noci to vlastně byla první směna v novém roce. Oba ji nastoupili plni očekávání: Co asi přinese?

Vzhledem k charakteru jejich povolání by se dalo říci, že byli připraveni na všechno. Ale podivný případ, který je té noci potkal, byl překvapivě nad očekávání nejasný a velmi zvláštní. Pacient na ně totiž před domem čekal úplně sám, se sbalenou cestovní taškou a poměrně klidným výrazem ve tváři. Bylo to jen zdání nebo byl skutečně klidný stejně ledově, jak byl ledový ten mrholivý déšť, který se z temné oblohy snášel na zemi a pokrýval ji základem

pro mrznoucí kluzké a zrádné zrcadlo? Zdání to nebylo, ten muž byl opravdu klidný, protože obtíže, s nimiž se potýkal, jej opustily ve chvíli, kdy vykročil z domu, jenž mu nyní dýchal do zad.

Asi hodinu po půlnoci ohlásil dispečink výjezd. Muž, ročník 1982, na záchranku zavolaal sám s tím, že slyší hlasy a nemůže vydržet doma. Proto žádal, aby pro něj přijela sanitka a odvezla ho na psychiatrické oddělení krajské nemocnice. Dispečerka k němu poslala vůz, který byl zrovna na řadě. Řidičovi nadcházející události příliš vrásky nedělaly, protože ten v podstatě ani nemusel vylézt z auta – fungoval v tomto případě pouze jako dopravce.

Veškerá zodpovědnost totiž visela na jeho kolegovi, který té noci fungoval v roli sestry. Ačkoliv situaci po cestě společně probírali, nakonec bylo na onom mladém muži, aby si v hlavě sesumíroval, na co se pacienta bude ptát, jak na něj bude mluvit a jak k němu celkově bude přistupovat. Když se blížili k místu určení, rozhovor v autě umlkl a tento mladý záchranář si srovnával, jak bude postupovat, až dojedou k cíli.

„Psychiatrické případy mohou být překvapivé,“ přerušil tok jeho myšlenek řidič, který byl (nejen) služebně starší.

Záchranář-sestra se na něj tázavě otočil. Vyčkával. Nebyl si jistý, že chce slyšet, co má řidič na srdci, jenže mu bylo jasné, že se tomu nevyhne, že mu to stejně poví. A tak čekal.

„Jednou jsme jeli pro takového psychiatrického muže, vypadal docela klidně, ale když se potom začal převlékat, vypadla mu z šatů mačeta,“ zasmál se řidič při té vzpomínce a vůbec mu nedošlo, že pro jeho kolegu, který s pacientem pojedou v zadní části vozu celou cestu sám, ta slova příliš povzbudivě nevyzněla.

„Hm, tak snad to tentokrát bude klidnější,“ odpověděl mladší záchranář, protože nevěděl, co jiného by měl kolegovi říci a vůbec mu vlastně celkově do řeči nebylo.

„Aha, tak už asi budeme tady,“ poznamenal řidič a zpomalil.

A skutečně. Blížili se k domu, který jistě pamatoval více než starší z obou mužů (mohlo mu být kolem 50 let a tomu mladšímu bylo asi 30). Bylo to patrné z tvarů, jimiž svítil do temné noci, a nebylo to jen vánočními světýlky, které někdo poměrně umně obmotal kolem vchodových dveří, na něž bylo vidět od vstupní branky směřující do silnice, po níž se vozidlo ubíralo.

Zatímco dnešní architektura moderních domů nevypadá příliš nápaditě – skoro se zdá, jako kdyby se stavělo proto, aby to bylo co nejdříve hotové a co

nejlevnější – a je typická jednotlivými stavbami bez výklenků, věžiček, vikýřů, říms a dalších ozdobných prvků, které dávají domům kouzlo, atmosféru a nevšednost, domům staršího data nic z toho nechybí. Působí díky tomu jaksi buclatěji, oduševněleji, tváří se hluboce, a ne ploše a mělce. Člověk se při pohledu na takové domy neubrání pocitu, že v sobě nesou příběh, který díky jejich existenci nemůže být zapomenut, pokud se ovšem dům nesrovná se zemí nebo nezmodernizuje plastovými okny a novou omítkou, která zakryje vše, co mu do té doby dávalo jeho charakteristickou tvář.

Tak přesně takový byl dům, ke kterému se zrovna blížili. Dýchalo z něj kouzlo časů dávno minulých. A před tím domem stál člověk. Muž. Hlavu s rozcuchanými plavými vlasy měl sklopenou a kvůli silícímu dešti by mu beztak nebylo vidět do tváře, ani kdyby ji měl narovnanou a sledoval těkavým pohledem příjíždějící záchranářský vůz. Mladému záchranáři se nechtělo ven. Co naplat, musel se ale vydat všanc všem aspektům svého povolání, a tak nakonec bez velkého přemlouvání sebe sama otevřel dveře a vstoupil do zimního nečasu. Na řidiče jen kývnul a ten na něj broukl:

„Tak zlom vaz a pozor na mačety.“

Mladší se nuceně pousmál a zavřel za sebou dveře. Snažil se přitom nevydat moc hluku, aby čekajícího nevyplašil. Postava, která se před ním rýsovala ve tmě, vypadala neutěšeně a docela zuboženě. Nebýt toho, že se jednalo o poměrně robustního muže, lidově mluvící by možná řekli, že to byl „chlap jako hora“, pocítil by snad mladý záchranář k té zkroušené postavě silný ochránářský instinkt a potřebu jej obejmout a říci, že vše dopadne dobře. Jeho zjev byl totiž neskutečně smutný a jak tam tak stál v tom dešti, maskáčových kalhotách a kožené bundě ledabyle ozdobené cvočky ve tvarech kroužku a hvězdičky, budil neskutečnou lítost.

„Dobrý večer,“ pozdravil mladý záchranář a muž stojící před domem v dešti s cestovní taškou ležící mu u nohou k němu konečně zvedl oči.

Byly temné a plné žalu. A ještě něco v nich mladý záchranář spatřil. Něco, z čeho ho zamrazilo až v morku kostí. Ohromné nepochopení a spousta otázek. Co ten muž asi nechápe a na co se beze slov, mlčky ptá?

„Tak co se vám stalo, proč takhle pozdě v noci voláte sanitku?“, pokračoval, když muž neodpověděl.

Ticho. A šumění deště. Někde zamňoukala kočka. Lampa stojící jen kousek od nich zapraskala a zhasla. Ocitli se ve tmě, kterou prozařovala jen vánoční světýlka zdobící vstupní dveře domu, před nímž stáli, a světla sanitky, která čekala, až nastoupí. Déšť sílil.

„No tak půjdeme dovnitř, pojděte, já si vás tam vyšetřím,“ začal po chvíli znovu mladý záchranář a ukázal rukou směrem k sanitce.

Pokoušel se přitom nemyslet na mačetu, kterou má neznámý možná schovanou v cestovní tašce.

„Tak pojděte,“ pokynul neznámému znovu, když se k ničemu neměl, a pobídl jej přátelským dotykem na záda.

Neznámý se pohnul z místa, jako kdyby mu to činilo ohromné potíže. Ohlédl se na dům a mladý záchranář učinil totéž. V jednom okně se svítilo a za záclonou byla vidět temná postava. Ta nyní záclonu odhrnula a zamávala. Neznámý zvedl ruku, aby pozdrav oplatil, a potom poprvé promluvil. Měl hluboký, klidný hlas.

„Tak můžeme jet.“

Nastoupili do sanitky a vyjeli. Mladý záchranář změnil neznámému tlak a puls, vyptal se, zda užívá nějaké léky a zjištěné údaje zapsal. Potom jeli mlčky. Pacient byl klidný, jen občas něco hledal v kapsách, jenže nikdy nic nevytáhl. Mladý záchranář se uklidňoval tím, že mačeta by se mu do kapsy nevešla. Jenže nůž ano... Když si po cestě neznámý jednou pořádně kýchnul, mladý záchranář se skutečně vylekal. A to tím spíš, že to pacient učinil věru podivným a nevhodným způsobem – sundal si roušku a kýchl si do dlaní.

Zdravotník měl sice respirátor a brýle, takže se případné nákazy koronavirem nemusel obávat, znejistěl ovšem při představě, že neznámý takto jedná běžně a potencionálně ohrožuje lidi ve svém okolí. Jenže kdo mezi ně vlastně patřil? Z dispečinku zdravotníci věděli, že dotyčný žije s matkou, užívá léky a kvůli nemoci nedochází do zaměstnání a pobírá invalidní důchod.

„Víte, já se omlouvám, že jsem obtěžoval takhle pozdě v noci,“ promluvil náhle hlubokým teskným hlasem pacient a vytrhl tak zdravotníka z úvah.

„Nic se neděje,“ usmál se. „Je to naše práce, od toho jsme tady.“

Byl rád, že pacient promluvil. Atmosféra ve voze byla nyní méně dusivá.

„Víte, já už v tom domě nemohl zůstat. Všechno tam na mě padalo. Slyšel jsem ty hlasy. Křičely, štkaly a já už to nemohl poslouchat. Bylo to, jako kdybych měl v hlavě střepy. Musel jsem pryč. A už se do toho domu nevrátím. Nemůžu...“

Sotva domluvil, zavřel oči, takže mladý záchranář se rozhodl, že nebude reagovat a nechá ho odpočívat. Za chvíli zaznamenal, že pacient klidně

oddechuje. Usnul a mladý záchranář doufal, že mu ty hlasy dají pokoj alespoň ve spánku.

Když dorazili k nemocnici, probudil zdravotník pacienta a vydali se společně dovnitř. Lékařka, která neznámého přebírala, byla našťástí milá a soucitná. Mladému zdravotníkovi spadl kámen ze srdce. V duchu si již totiž připravoval argumenty pro rozhovor s lékařem, který by tak příjemný nebyl.

„Co s ním tady mám dělat teď? Ve tři ráno?“

„A co s ním máme dělat my, když se domů nechce vrátit a doktor nám odjel k jinému výjezdu?“

I tak to bohužel někdy vypadalo. Naštěstí ne v tomto případě. Záchranář byl za pacienta rád. Už tak mu ho bylo líto. Vypadal skutečně velmi zbídačený. Nešel z něj strach, ale beznaděj.

„Tak děkuji, děkuji za pomoc,“ loučil se neznámý, když jej lékařka přebírala.

„Rádo se stalo, pane, nemáte zač, je to naše práce,“ usmíval se mladý zdravotník.

Ke staršímu kolegovi se ale vracel ve zkroušené náladě. Neměl pocit, že by pacientovi skutečně pomohli. Jenže co může takovému člověku skutečně pomoci? Změna prostředí, terapie, medikace? Snažil se věřit, že lékaři už na něco přijdou.

„Tak co, mačeta nebyla?“ vítal ho již poněkud ohraným vtipkem řidič.

„Ne, nebyla,“ odvětil záchranář-sestra. „Bylo mi ho vlastně docela líto.“

Zbytek směny proběhl klidně a bez dalšího výjezdu. Ráno se oba záchranáři vrátili domů, do svého běžného každodenního života, v němž jim bylo dobře. Ten starší podivný noční výjezd téměř okamžitě pustil z hlavy, tomu mladšímu se to ale nedařilo. Jednu neděli, když měl volný víkend, se vydal na procházku.

Nohy ho zavedly až k domu, kde zhruba před týdnem, možná už to bylo déle, se starším řidičem vyzvedávali smutného neznámého. K jeho překvapení byla za jedním oknem zastrčena velká cedule s nápisem „na prodej“. A mladý muž si byl téměř jistý, že se jednalo o okno, ve kterém se tehdy svítilo a z něhož zpoza lehce odhrnuté záclony pacientovi mávala temná postava, pravděpodobně jeho matka. Zvláštní.

Záchranář se rozhodl, že se v práci pokusí zjistit, jak celá věc dopadla. A jak si usmyslel, tak také provedl. Následující večer nastoupil na noční směnu. Zvedl telefon a zavolal na psychiatrické oddělení krajské nemocnice. Zde mu bylo řečeno, že příslušného pacienta po pár dnech propustili, protože jeho

obtíže ustoupily. Co se s ním tedy stalo? Proč je dům na prodej? A to tak rychle? Odpověď přinesl starší kolega, řidič, který s ním oné noci sloužil a který s ním shodou okolností sloužil i dnes.

„To mi neuvěříš, co ti teď povím,“ přivítal ho místo pozdravu, když se dostavil na směnu – o něco později, než bylo předepsáno, jak bylo jeho dobrým zvykem.

„Pamatuješ, jak jsme asi před týdnem vezli toho psychiatrického?“ pokračoval.

„Ano, pamatuji, je zvláštní, že se na to ptáš zrovna teď,“ přemýšlel mladší nahlas. „Zrovna jsem totiž volal na psychiatrii, abych se zeptal, jak to s ním dopadlo. Byl jsem se včera projít a došel jsem až k domu, kde jsme ho vyzvedávali. Je na prodej.“

„No, a to je právě ono. Víš, proč je na prodej? Protože se tam ten muž na půdě oběsil. A jeho matka se odstěhovala. Nechtěla tam potom sama bydlet, což se jí ani nedivím,“ kýval hlavou významně řidič, aby ještě dodal, snad pro potvrzení důvěryhodnosti onoho sdělení: „Vím to od manželky. Její kamarádka bydlí nedaleko a něco takového se samozřejmě rozkřikne.“

V mladém muži by se nyní krve nedořezal. Tohle rozhodně nečekal. Myslel na onoho nešťastníka a na důvody, které jej donutily ukončit život. Vždyť jeho obtíže po pár dnech ustoupily a z nemocnice ho propustili. Mohl za to snad ten dům?

Jeho domněnky následně částečně potvrdil lékař, který s nimi té noci rovněž sloužil a který byl shodou okolností obvodním lékařem oběšeného nešťastníka (na záchrance jezdil pouze na dohodu). Právě jemu rovněž připadl smutný úkol, tedy že byl zesnulého jen před pár dny v onom domě ohledat. Tento lékař zaslechl, o čem se řidič s mladým zdravotníkem baví, a tak jim přispěchal doplnit informace.

„Jmenoval se Petr Kacálek. Býval to úplně normální milý mladý muž, ale potom, co se s matkou přestěhovali do toho domu, se začal měnit před očima,“ valil doktor oči za tlustými brýlemi a dýchavičně pokračoval.

„Trápil ho vnitřní neklid, nemohl spát, začal slyšet hlasy a neměl doma stání, protože nikde jinde se mu nic takového nedělo,“ dokončil a hlasitě se vysmrkal do hnědého kapesníku s kostkami, který vyndal z kapsy u kalhot.

„No a jak to skončilo, už oba víte. Chudák hoch,“ uzavřel a s povzdechem se odebral do svého lékařského pokoje.

Osud onoho muže jím zřejmě velmi pohnul. A mladý záchranář se nedivil. Ačkoliv pacienta téměř neznal, cítil se teď velmi podobně jako jeho obvodní lékař – osud toho muže mu nebyl lhostejný a bylo mu ho líto. Co se v tom domě asi muselo stát, že na to ten nešťastník reagoval oběšením se?

Libuše Matysíková – ukázka ze sbírky Rekondice

Pohodová

Květy čekaneč
lákaají pohledem
mávají vesele
modravým závojem
Vděčná barevnost
za mávání
a dítě sedí u své mámy
a ptá se dost a dost

Maminko proč je u cesty
tolik žluté a modré
To abys koukal k oblakům
a viděl jitrní záři
také spatřil pár zázraků
a úsměv na své tváři

Věra Kopecká ze sbírky Ozvěny Domovů

Soutok

Labe objalo Vltavu
muž ženu svou
přijal pod svou ochranu
Požehnal jim
ze své výšky
mělnický zámek
Květy na stráni
šly za družičky
Tak spolu splynuly
a zvolna běží
údolím mezi městy
k novému splnutí
s hořkoslanou
vodou v moři
poznání

Barvy Broumovska

Miluji
pastelové barvy jara
jež slunce rozestřelo
v lukách nad Broumovem
Poslouchám
co si borovice šeptají
a ptačí zpěv
ve větvích
Vlna krajiny
zakryla město
Jen klášter zbyl
Rázem se ocitám o staletí
v minulosti
A ticho je tak velké
že uši zaléhají
steskem

Martin Vídenský – ukázka ze sborníku 7x7 poetických zastavení

Vzlétni

Zkus přejít přes řeku
a nedotknout se vody.

Zkus se vznést k výšinám
ukrytým v oblacích.

Nech se unášet sladkým vánkem
i konejšivým uplakánkem

a chraň si své sny
před všezheroucí šedí.

Ranní rozbřesk

Mlhavou skořápkou
klube se nový den.

Zobáček světla
prolomil ticho

a ptačí hrdla
zhudebnila čas.

Radek Vohlídka – ukázka ze sborníku 7x7 poetických zastavení

Přes most

Mostem ze spadaných
Listů

Půjdu do dáleka, k tomu
Místu

Kde není bolest, nezní
Pláč

Nač se vracet nazpět
Nač?

Na cestě k ní

Smývám v dešti svoji
Bídu

Suším tělo
Listy

Hned za tebou lásko
Přijdu

Podzimní a
Čistý

Václav Franc

PRVNÍ VÁNOCE SAMA?!

Tři dny po zapálení druhé svíčky na adventním věnci odešel Oldřich na věčnost. Dana zůstala sama. Navždycky sama. Po téměř čtyřech desítkách společných let. Sychravé prosincové odpoledne Oldu Daně navždycky vyrvalo z náruče i ze života.

Hustě sněžilo. Tma padla prakticky po obědě. Nebylo vidět na krok. Světla staré škodovky nedokázala proříznout tmou usazenou nad krajem. Ustlala si i na železniční přejezd. Olda se ponořil do neprostupného obalu sychravého

odpoledne. Smrt práskla bičem. Táhla vůz desítky metrů před sebou než jí došel dech.

První Vánoce sama. Má přece dcery. Nabízely jí, aby alespoň Štědrý večer prožila v jejich rodinách. Odmítala. Věřila, že přece tak náhle nemůže skončit jejich vztah. Bez slova rozloučení. Věděla, že je to nesmysl, ale co kdyby ještě jednou zasedl k štedrovečernímu stolu, pochválil rybí polévku a bramborový salát? Mohli by ještě jednou společně rozbalovat dárky a těšit se na vnučata, která vtrhnou do jejich domu jako velká voda na první svátek vánoční. Chtěla se s ním o dnešní nejdelší noci rozloučit. Navždycky.

Vzpomněla na předešlá léta. Dcery vyletěly z rodinného hnízda. Věřila, že třeba letos dostane houpací křeslo, o kterém léta snila.

„Až budu stará babka, budu sedět v křesle, ty mě budeš houpat a já budu za dlouhých zimních večerů štrikovat ponožky, čepice, rukavice a šály pro nás, aby nám nebylo zima!“

Ještě vloni se jejím slovům Olda smál. „Když budeš hodná, tak ti třeba Ježíšek přání splní,“ říkal. Asi nebyla příliš hodná, protože pod stromčkem našla praktičtější dárky jako varnou konvici, voňavku, knížky, cédéčka.

Ježíšek už jí pošetilé přání nevyplní. Kolikrát nevěřila nářkům kolegyně v práci, když si stěžovaly na své protějšky. Olda takový nebyl, občas se sice zavřel v garáži, něco tam kutil a montoval, ale vždycky se k ní vracel spokojený.

„Ještě pár měsíců,“ říkával s blížícím se důchodem, „a budu pořád s tebou!“ Měla možná štěstí, ale opravdu prožila idylický vztah. Hádkám se sice nevyhnuli, ale drobné přehánky vždycky vysušilo slunce.

Jenže tentokrát byla obloha zatažená natrvalo.

Ráno vstala jako obvykle. Dárky měla zabalené i pro Oldu již od minulého dne. Co kdyby...? Chystala bramborový salát a vzpomínala. Dcery jí opakovane přemlouvaly, jestli si nerozmyslela svůj záměr, zůstat sama doma.

„Zůstanu doma,“ odpovídala a přála jim hezký Štědrý večer.

Bylo už po třetí hodině, když dcery pochopily, že v přemlouvání neuspějí.

„Tak zítra odpoledne, mami,“ řekla nakonec zarmouceně starší dcera do mobilu, „ale slib mi, mami, že nebudeš celý večer brečet.“

„Slibuji,“ řekla a šla chystat cukroví na mísu.

Slepovaná kolečka měl Olda nejraději, pekla je podle receptů jeho maminky. Vlastně rodinná tradice. Olda říkával, že se rozplývají na jazyku, jsou lepší než od maminky, což bylo nejvyšší vyznamenání.

Už si slzy pomalu otevíraly bránu, když někdo zazvonil. Aspoň se jí zdálo, že slyšela zacinkání. Že by Ježíšek? Musela se pousmát. Nikoho nečekala. Dana přece jenom šla ke dveřím. Otevřela. Do ulic padaly kapky deště. Po sněhu ani památky. Jenže na schodech přede dveřmi nikdo nestál. Sešla po schodech dolů a podívala se po ulici, jestli náhodou někoho neuvidí odcházet. Ulice byla opuštěná. Nikde ani živáčka. Kdo by taky coural po venku v takové slotě, pomyslíla si. Rychle vyběhla několik schodů. I poštovní schránka zela prázdnotou. Asi se jí něco zdálo!

Zamkla za sebou dveře a chtěla začít obalovat řízky. Jenže najednou měla pocit, že v kuchyni není sama. Jako by ji někdo sledoval, jak rybí kousky obaluje hladkou moukou. Co to jen může znamenat? Znervózněla. Nějaké znamení? Přemohl ji neklid. Jako by jí do vlasů foukal lehký vánek. Neví proč, na mysl jí přišlo slovo garáž. Garáž? Jak na to přišla? Do garáže nechodila. Jak dlouho tam vlastně nebyla? Dala se znova do obalování, ale pořád nemohla setřást zvláštní pocit, že ji někdo pozoruje. Dokonce i rádio přestalo hrát vánoční koledy, aby po chvíli pokračovalo mluveným slovem. Náhle uslyšela z rádia to slovo: GARÁŽ! Jako smluvené heslo nebo znamení. Co to znamená? Něco neznámého ji táhne dolů ke schodišti. Proč? Chvilí bojovala s myšlenkou vypravit se do garáže, až jí nakonec podlehla. Měla trochu strach.

Opatrně sestupovala. Schod za schodem. Rozsvítila. Chodila sem výjimečně. Do Oldova království. Měl tady nepořádek. V garáži bylo pusto a prázdno. Likvidaci auta našťestí obstaral zeť mladší dcery.

Rozhlížela se po garáži, až zamířila do levého rohu. Byly tam složené staré pneumatiky a plachta. Nadzvedla plachtu a uviděla pod ní... houpací křeslo. Zabalené v průsvitném igelitu. Přesně takové si vždycky přála. Vytáhla jej na světlo, aby si jej pořádně prohlédla.

Chvilí jí trvalo než křeslo vonící novotou a ořechovou hnědí vytáhla po schodech do obývacího pokoje vedle stromečku. Pomalu odkrývala nános igelitu. Vylouplo se jako oříšek ze slupky v plné kráse.

Obřadně se před křeslem uklonila, posadila se a radostně vykřikla: „Děkuju, Oldo!“ Slzy se jí draly do očí. Nezapomněl na ni. Přišel ji ze záhrobí předat slíbený dárek. Ten nejkrásnější vánoční dárek, který kdy dostala.

Najednou měla pocit, že cítí, jak se jí někdo zlehka dotýká na ramenou a jemně houpe!

NOVÉ KNIHY VE STŘEDISKU

JIRÍ UHLÍŘ – **Bibliografie Jiřího Uhlíře, druhý díl 2017 – 2022**, 206 výtisků, 89 stran. Vytiskla tiskárna Jaroměř. Vlastním nákladem autora.

FRANTIŠEK UHER – **Výkřik z temné jeskyně** – soubor krimi povídek, 256 stran, vydalo nakl. Togga, s.r.o., Praha 2022

FRANTIŠEK UHER – **Slýchám řeč řek** – sbírka poezie, 108 stran, vydala Věra Kopecká, Broumov 2022

MILAN DUŠEK – **Jak se život zamotá** – soubor krimi povídek, 200 stran, vydalo nakl. Togga, s.r.o., Praha 2022

LIBUŠE MATYSÍKOVÁ – **Rekondice** – sbírka básní, 32 stran, vyšlo jako Almanach 2022, Literárního klubu Petra Bezruče, Frýdek-Místek

VĚRA KOPECKÁ – **Ozvěny domovů** – sbírka básní a fotografií, 136 stran, vydala Věra Kopecká, Broumov 2022

MARCELLA MARBOE – **Ali a kůň za milión miliónů** – příběh, v němž se z "obyčejného stává neobyčejné", nakladatelství Olympia, 2022

AUTOŘI SVČS VE SBORNÍCÍCH:

Zítřka opět vyjde slunce – Sborník Střediska východočeských spisovatelů, vydalo Středisko východočeských spisovatelů, říjen 2022, 216 stran, 23 autorů a výtvarníků SVČS.

7x7 poetických zastavení – sborník poezie sedmi autorů, mezi nimi Radek Vohlídka a Martin Vídenský, vydal Jiří Raichl, 2022.

Řeky života – sborník poezie účastníků XXIII. Dnů poezie v Broumově, obsahuje básně našich autorů J. Bednářové, E. Černošové, V. Kopecké, A. Korčíkové, Z. Líbalové, M. Sochory, Radka Vohlídky a J. Wienerové, fotografie V. Kopecká, vydala Věra Kopecká, Broumov 2022.

Ukrajinský sborník **Dvanacatma movami**, Charkov 2022, překlady básní S. Šelkového do 12 jazyků, obsahuje i básně S. Šelkového v překladu V. Kopecké do češtiny.

Uskrzydleni – sborník festivalů slovanské poezie Czechowice-Dziedzice 2013-2022 zahrnuje i báseň V. Kopecké přeloženou do polštiny

OHLASY A RECENZE

František Uher – Z NOVÝCH KNIH

Na knihkupeckých pultech nacházíme řadu fotografických publikací různého zaměření, odlišného charakteru a rozdílné kvality. Existují vydavatelství, která se jim věnují výhradně. Výraznými se staly krajinné publikace Zdeňka Vošického, obsahují záběry přírodní, jakož i podobu osídleného a účelně ztvárněného městského a venkovského prostředí. K nejnovějším, a nejzdařilejším náleží obsáhlá publikace „JIŽNÍ MORAVA krásná neznámá“ (Aerovy-

davatelství, 2022). Vedle snímků populárních a hojně navštěvovaných míst objevil Vošický mnohá téměř neznámá zákoutí. Krajinářská architektura nabízí nespočetné varianty tvůrčího přístupu, jedna každá fotografie je samostatným uměleckým artefaktem, přímo mluví jazykem atmosféry okamžiku. Některé se stávají téměř básnickým dílem především strukturou vnitřního zanícení, schopností odhalit a zobrazit kouzelná zákoutí nebo okamžité, neopakovatelný půvab krátké chvíle. Právě to dělá fotografa fotografem, je to téměř dobrodružstvím. Vošický je fotograf par excellence, získal ocenění nejen za některé dřívější publikace, dosáhl na tuzemská i zahraniční ocenění, která z něho činí přední českou fotografickou osobnost současnosti.

Detektivní a kriminální literaturu vydávají nejen renomovaná vydavatelství, s jednotlivými tituly přicházejí mnohá další. Nově se zdařile – vhodným formátem i obsahovým zaměřením – prezentuje pražské nakladatelství Togga edicí povídek kriminálního charakteru. Šestou v pořadí je kniha zkušeného žánrového tvůrce Milana Duška JAK SE ŽIVOT ZAMOTÁ (Togga 2022, 200 str.), obsahující osm příběhů, které zavádějí čtenáře do odlišných prostředí a prezentují se nejen rozdílnou podobou a motivací trestných činů, ale také líčením škodlivého společenského podhoubí, které je živnou půdou pro delikty a jejich pachatele. Duškovi kriminalisté inklinují k věrohodným vyšetřovacím metodám, jsou líčeni jako renomovaní profesionálové.

Broumov a poezie, to se rýmuje. K XXIII. Dnům poezie vydala Věra Kopecká sborník ŘEKY ŽIVOTA (328 str.), doprovázený zdařilými vlastními fotografiemi. Jako obvykle se na něm podílejí také polští básníci, jejichž verše jsou uvedeny i v češtině. Kvalitu zaručují známá jména z obou stran státní hranice, kterou ovšem poezie nerespektuje. Zná pouze jedinou. Kvalitní poezii odděluje od všeho, co má k poezii daleko. Je potěšitelné, že čteme i jména mnohých členů Střediska. Chvála by byla nošením dříví do lesa. Z nových autorů zaujali především Trejbal a Vohlídka. Literatura posouvá věkové limity, stojí však za úvahu, že nejmladší uvedení poetové se narodili na počátku osmdesátých let. Vedle motivu řek se do sborníku (k jeho prospěchu) samovolně vloudil námět, který vyvolává bezděčnou rezonanci Seifertovy Maminky. K básni Kazimierze Burnata naladila svou básnickou violu na stejnou notu Eva Černošová.

V básnicko-fotografické sbírce OZVĚNY DOMOVŮ (136 stran) Věra Kopecká prezentuje svou sugestivní poezii na pozadí geografické a časové orientace, motivována prostředím vlastního domova a působivých zákoutí, k nimž chová hluboký vztah, připomínající pramen, z něhož lze čerpat pramenitou vodu. Provádí nás mnohými pozoruhodnostmi českých luhů a hájů. Platí to i naopak, jako čtenáři doprovázíme básničku na její životní pouti. Vyjadřuje vřelý vztah k rodné zemi, prostý dnes tak časté veteše evropanství. Nelze opomenout znamenité barevné fotografie, které dokonale korespondují s textem, ze kterého vyzařují všechny okázalé i zcela všední půvaby života. Právě v tom vězí síla poezie. Nastávají situace, kdy poezie dokáže odstřelovat skály, poezie Věry

Kopecké však přesvědčuje, že tiché rozjímání je výmluvnější rozmáchlých hlučných gest.

Ještě je tu další sborník, na němž má Věra Kopecká zásluhu. Střediskem vydaný, vypravený na cestu za čtenáři s optimisticky laděným názvem ZÍTRA OPĚT VYJDE SLUNCE (214 str.). Sborníky bývaly především darem pro mladé a začínající autory, jakýmsi otvíráním dvířek do rozlehlého sadu. V současnosti se většinou stávají prezentací určité tvůrčí skupiny nebo knižním doprovodem rozsáhlejší kulturní akce. Není radno chlubit se vlastním peřím, ale nemohu se nezmínit o skutečnosti, že Středisko disponuje zkušenými matadory – jména si přečteme ve sborníku – ale také umělecky silnou a nadějnou střední generací. Zralých a dozrávajících malin máme tedy dostatek, zaznívá však stejná písnička jako u broumovských Řek života. Věkově mladé autory skutečně postrádáme. Naskytá se otázka, kam se poděli všichni i ti početní účastníci literárních soutěží, zda ten štěp rozkvétá a plodí ovoce. Ku prospěchu sborníku doprovází obsahově pestré texty svými ilustraci sedm výtvarníků. Poděkujme jim, vyslovme slova uznání. Naopak však postrádám tvorbu některých členů Střediska. Důvody mohou být různé, nejednou zcela pochopitelné a respektovatelné. Nekritizuji, nevyčítám. Jen trošku lituji. Snad tedy příště...

ZPRÁVY Z OBLASTÍ

ČAJ 191 – srpen 2022

se věnuje lužicko-srbské literatuře, která je uvedena rozhovorem s básníkem a překladatelem Milanem Hrabalem a je představena ukázkami z Almanachu mladé lužické literatury.

ČAJ 192 – září 2022

vzdává hold vínu a vinařství. Kraje, kde se u nás pěstuje vinná réva, zastupuje Osldřich Damborský z Bořetic na Břeclavsku a Jaroslav Schnerch, oba účastníci soutěží a setkávání literárního klubu Pegas Mělník, a mělnické autorky. Z domácích autorů jsou uvedeny básně Václava Teslíka.

ČAJ 193 – říjen 2022

je rekapitulací dvacetileté existence ČAJe. Symbolicky je uveden rozhovor s autorkou Danou Beranovou, která publikovala v prvním čísle ČAJe a letos prezentuje svoji novou knihu Zpěv straky. V závěru je povídka Václava France První pusa, která se nekonala.

ČAJ 194 – listopad 2022

Hostem je hradecký autor Josef Volf, který se představuje povídkami „Karnak“, „Pyramidy“ a „Řecko“. Rozhovor poskytla Martina Myšková (pseudonym Mousseová), která vloni vydala další knihu „Zámek“. V. Franc píše o její knize a uvádí ukázkou. Regionální autory zastupuje jubilující Zlata Zákoutská

(90 let) příběhem „Osobní recept na dobrou pohodu“ a povídka V. France „Nejsmutnější svátky opuštěných.“

Kobra č. 8 – srpen 2022

je uvedena básní V. Teslíka, informuje o audioknize povídek V bílém plášti a knize D. Beranové Zpěv straky, o lužicko-srbské literatuře v Čaji, o literární soutěži Tachovská reneta, knize Ivy Tajovské A lampa ještě hořela, Martinské poetické jeseni, soutěži v psaní povídek vyhlášené Syndikátem Vysočina.

Kobra č. 9 – září 2022

začíná básní Dany Beranové. Dále připomíná Jana Theobalda Helda, lékaře a rektora Karlovy univerzity, který se narodil v Třebechovicích. Informuje o knize 17 autorů Návraty (z našich Tajovská, Macháček a Franc), o obsahu Čaje, knize Jaroslav Štraita: Činorodý a pestrý život českého vlastence MUDr. Františka Cyrila Kampelíka (1805-1872), vydané vloni u příležitosti 150 let od jeho úmrtí. Gratuluje Zlatě Zákoutské k jejímu jubileu. V. Franc hodnotí knihu Kateřiny Rudčenkové Amáliina nehybnost a podává informace k soutěži v psaní povídek vyhlášené Syndikátem novinářů Vysočina.

Kobra č. 10 – říjen 2022

uvádí báseň V. Teslíka. V. Franc informuje o soutěži o Knihovnickou sovu, v níž byla oceněna v minulém i v letošním roce jeho povídka, o svém autor-ském večeru v Nové Pace, o otištění jeho povídky v LUKu a vyhlášení dalšího ročníku Řehečské slepice, o setkání v Martině, ČAJi č. 139. Uvádí recenzi knihy Petra Šestáka: Kontinuita parku a Lubomíra Macháčka: Zvíře na mostě.

Kobra č. 11 – listopad 2022

je uvedena básní V. France. Na dalších stránkách V. Franc hodnotí vyhlášení výsledků lit. soutěže Mělnický Pegas a s ním spojené setkání autorů v Mělníce, kde získal druhou cenu, informuje o svém autorském čtení v Nové Pace a o svých povídkách ve sborníku SVČS a v bulletinu Kruh. Informuje o obsahu Čaje 194 a o vydání knihy D. Beranové Zpěv straky a knize A. Sabuchové Šeptuchy. Obsahuje vyhlášení a podmínky 23. ročníku Řehečské slepice.

JMB Newsletter 263 – srpen 2022

připomíná jubileum sběratele Jaroslava Lohynského (85 let), 75 let výtvarnice M. A. Havránkové, vzpomíná na básníka Jaroslava Kubíčka a ve Škvírovníku uvádí aforismy F. Uhra.

JMB Newsletter 264 – říjen 2022

otvírá titulní obraz JMB s názvem "Světlo duše 2, informuje o výstavě Oustecký salon 2022, uvádí úvahu sochaře, malíře a pedagoga Zdeňka Rosáka a 85. výročí historika Josefa Havla.

obsahuje titulní obraz JMB „Tři grácie“, informace o akcích v muzeu v Č. Třebové: o výstavě malíře O. Hlavsy, o 19. celostátním sjezdu SSPE a dernisáži grafika K. Demela. Uvádí druhý díl úvah pedagoga a výtvarníka Z. Rosáka „Dobrý den pane učiteli“ a „Škvíkovník“ s aforismy spisovatele F. Uhra.

INICIÁLY / 4 / 2022, ročník 8 / ŘÍJEN/ 2022

Literární a vlastivědný čtvrtletník Jevíčského zpravodaje připomíná Rok skautingu v Jevíčku (1922–2022) aneb Století skautingu v malohanácké metropoli. Uvozuje jej zamyšlení Rudolfa Berana o významu a historii Iniciál a jeho vzpomínka na kněze Pavla Kupku, působícího v letech 1984–1991 (v r. 1991 zemřel) v Jevíčku. Další část je věnována historii Jevíčského mýta u Slatiny od Michala Schustera.

Mezinárodní setkání básníků na Broumovsku

Ve dnech 21. – 23. 10. se uskutečnily už 23. Dny poezie v Broumově, festival, na němž se pravidelně sjíždějí autoři z celých Čech, Polska, Slovenska a Ukrajiny, někdy i z dalších zemí, aby se podělili o své vidění světa.

První část festivalu byla jako vždy v Broumovském klášteře, tentokrát v Kreslárně. Účastníci přicházeli od druhé hodiny, aby si mohli společně posedět, občerstvit se a popovídat. Vlastní zahajovací pořad Podvečer plný poezie začínal v 17 hodin. V úvodu pozdravil básníky vedoucí organizačního výboru Polsko-českých dnů křesťanské kultury pan Julian Golak, hostem byla i šéfredaktorka Zemii Klodskej paní Teresa Bazala a starostka Křinic paní Libuše Rosová. V pořadu se prezentovali svými básněmi všichni přítomní účastníci. Jako host vystoupil houslista, bývalý člen filharmonie ve Valbřichu Vladimír Łotocki, který tak obohatil večer hudebními vstupy. Pořad byl otevřen veřejnosti, ale datum se ke škodě všech shodovalo s jiným literárním večerem.

Po skončení pořadu se autoři přesunuli do Obecního domu v Křinicích na večeri a většina i k ubytování. Večer pak pokračoval tvůrčí dílnou, jež byla

zaměřena nejen na tvorbu, ale i na navázání neformálních tvůrčích kontaktů, kdy práce probíhala ve dvojicích, nejednou složených z lidí, kteří se neznali a mluvili i různými jazyky.

V sobotním dopoledním programu v Křinicích měli možnost účastníci představit svou tvorbu, nové knihy, festivaly a pořady poezie v místě svého působení. V druhé části pak tvořili básně inspirované fotografiemi přírody. Odpoledne jsme všichni odjeli do knihovny v Nové Rudě, kde jsme představili a předali organizátorům setkání antologii vydanou v rámci Dnů poezie a autoři přečetli své verše. Vystoupení doplnila zpěvem a hrou na kytaru Beata Kuracinová-Vargová. Pro účastníky bylo připraveno bohaté občerstvení.

Po návratu do Křinic a společné večeři pokračoval program ukázkou z dalších knih. Leszek Wieliczka z Vratislavi představil vlastní poetický film s názvem Čtyři doby dne, vytvořený z textů, hudby a obrazů, zachycující život člověka v souladu s přírodou, s hlubokým upřímným vztahem k ní a k odkazům předků, s prožíváním a naplňováním dne obyčejnými, prostými věcmi a činnostmi. Večer pokračoval neformálními rozhovory.

V neděli se sešli účastníci ke zhodnocení festivalu, plánům do budoucna a rozloučení.

Pro Dny poezie v Broumově byla vydaná antologie básní účastníků a zájemců o festival s názvem Řeky života s fotografiemi V. Kopecké. V knize je zastoupeno 65 autorů (36 českých, 28 polských 3 slovenských a 1 ukrajinský). Alespoň části festivalu se zúčastnilo 36 autorů (12 z Čech, 18 z Polska, 4 ze Slovenska a 2 z Ukrajiny), někteří doprovázeni partnery. Festival proběhl v dobré atmosféře vzájemného porozumění a přátelství.

Chtěla bych poděkovat všem účastníkům za jejich podíl na festivalu a Janě Wienerové, Mulušce Šilhánové a Miloši Hromádkovi za pomoc s organizací. Děkuji Agentuře pro rozvoj Broumovska a panu Školníkovi za zapůjčení sálu, obci Křinice a paní starostce Libuši Rosové za jejich trvalou podporu a poskytnutí prostoru Obecního domu, knihovně v Nové Rudě a organizačnímu výboru Polsko-českých Dnů křesťanské kultury za milé přijetí v Nové Rudě.

Věřím a doufám, že se nám podaří příští rok znovu v Broumově setkat.

Věra Kopecká

Mezinárodní výtvarný plenér v Krzeszowě

se uskutečnil ve dnech 15. - 21. 10. v malebném koutě nedaleko české hranice, na faře při kostele v Krzeszówku, z jejíhož okolí byl překrásný výhled nejen na kostelík, ale rovněž na barokní katedrálu v Krzeszowě. Plenér se konal v rámci Polsko-české spolupráce pod vedením Juliana Golaka (vedoucí organizačního výboru polsko-české spolupráce), jeho součástí bylo otevření dalších dvou zastavení na cestě sv. Vojtěcha. Plenéru se zúčastnilo 20 osob, kromě polských malířů i 6 malířů z Čech, z našeho Střediska se zúčastnila Jana

Wienerová a já. Počasí nám přálo, měli jsme možnost poznat okolí a zachytit podzim v jeho kráse a pestrosti. V pátek 20. jsme zorganizovali improvizovanou poplenérovou výstavu, kde jsme organizátorům odevzdali své práce. Práce převzal za sponzory plenéru kněz Marian Kopko, kaplan Polsko-česko-slovenské solidarity. Setkání probíhalo v příjemné přátelské atmosféře, vzniklo mnoho pěkných obrazů a příslib, že tyto plenéry v Krzeszówku budou i v dalších letech pokračovat.

Věra Kopecká

Autorská čtení

1. 10.

na Den seniorů zorganizovala knihovna v Kudově setkání seniorů s českými a polskými básníky, Věrou Kopeckou, Krystynou Leśniewskou-Pasioneckou a Antoni Matuszkiewiczem. Autoři přečetli ukázky ze své tvorby, básně Kopecké zazněly v polském překladu A. Matuszkiewiczze, ale rovněž česky. Přijetí v knihovně bylo velice milé, přišlo okolo 40 aktivních čtenářů a návštěvníků knihovny, většina z nich starší 70 let. Velice pozorně a s opravdovým zájmem si vyslechli verše a při pořadu i po něm hovořili s autory. Knihovna měla pro všechny připravené bohaté pohoštění.

22. 10. se ve 13. hodin v rámci závěrečného dostihového dne v Jokej Clubu konal křest dětské knihy Marcely Marboe **Kůň za milion milionů**, který zahájil manažer Nakladatelství Olympia, vystoupila Martina Vybohová, finalistka soutěže Česko-Slovensko má talent a knihu pokřtil Václav Chaloupka. Ve 14.15 proběhl křest a autogramiáda knihy Marcely Marboe

venku u stanu Nakladatelství Olympia. Ve 14.50 se uskutečnilo předání knih Marcely Marboe vítězi Velké Pardubické a jeho týmu.

4. 10. se skonalo v knihovně v Nové Pace setkání s MUDr. Václavem Francem pod názvem "Kořeny nejen zubní".

9. 11. byla zahájena výstava fotografií V. Kopecké v knihovně v Nové Rudě. Spolu s vernisáží se uskutečnilo autorské čtení V. Kopecké.

Zahájení podzimního maratónu SVČS

7. října od 15 hodin byl zahájen tradiční umělecký maratón Střediska východočeských spisovatelů v Historickém sále radnice v Pardubicích, pod záštitou Ing. Martina Charváta, primátora města Pardubic. V úvodu pozdravila a přivítala přítomné předsedkyně SVČS Eva Černošová. Po hudebním vystoupení žáků Konzervatoře Pardubic přečetli ukázky ze své tvorby dva z letošních jubilatů – Lubomír Macháček a Josef Lukášek. Jim a také dalším jubilatům předsedkyně popřála a předala blahopřání a kytičku.

Po dalším hudebním vystoupení vyzvala předsedkyně členy k účasti na knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě a pozvala přítomné na křest sborníku a knihy Marcely Marboe do Přelouče. Tím skončila oficiální část programu.

Pro účastníky bylo připraveno malé pohoštění, o něž se postarala Hana Cihlová a Zuzana Nobilisová. Autoři měli možnost si popovídat, podělit se o své postřehy z uplynulé doby i o to, co připravují. Každý z účastníků si vyzvedl nové číslo Kruhu a vedoucí oblasti i Kruhy pro své členy, kteří se nemohli zúčastnit.

Po proběhlé covidové epidemii poklesl znatelně počet účastníků, zejména z důvodu nemoci a přibývajících roků. Přesto bylo společné posezení příjemné a přátelské.

V. Kopecká

Knižní veletrh v Havlíčkově Brodě

Po roce jsme se opět jako Středisko zúčastnili knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Tentokrát náš stánek, lépe řečeno stolek, obsluhovala především Věra Kopecká, které jsme se spolu s manželkou snažili alespoň trochu pomáhat. Během sobotního prodeje se nám potvrdily dvě zkušenosti. Především známý fakt, že se dnes próza prodává lépe než poezie, a že mnozí kupující dávají přednost literatuře pro děti. Zřejmě se na tomto zjištění projevuje i současná ekonomická situace. Což mi ostatně potvrdili i mnozí zástupci nakladatelství a knihkupectví, kteří si stěžovali, jak se dnes těžko kniha prodává. Když jsou lidé nuceni volit mezi chlebem a knihou, je to logické. Výjimkou jsou knihy pro děti, zvláště v předvánočním období, kdy se stále ještě v některých rodinách naděluje pod vánoční stromeček kniha.

Ale vraťme se zpět k našemu působení na veletrhu. Přestože jsme v porovnání s velkými nakladateli tak trochu Popelkou, myslím si, že je dobré se na veletrhu prezentovat, aby se vědělo, že středisko existuje a sdružuje východočeské autory.

Na závěr této poznámky bych rád poděkoval Věře Kopecké, Evě Černošové a jejímu manželovi, kteří nás vystřídali, Františkovi Uhrovi, který nás přišel podpořit a chvíli i pomáhal, a úplně na konec musím poděkovat mé ženě Daně, která mě a Věru Kopeckou v časných ranních hodinách do Brodu dovezla a večer zase odvezla domů.

Josef Lukášek

Setkání východočeských spisovatelů v Přelouči

18. 10. 2022 proběhlo v překrásné novorenesanční budově někdejší městské záložny v Přelouči tradiční setkání východočeských spisovatelů. Důvodem bylo uvedení románu Marcely Marboe **Ali a kůň za milión miliónů** do světa čtenářů. Z čtyř ukázky knihy, kterou přečetla dcera M. Marboe je jisté, že humor a laskavost textu přivítají nejen děti ale i dospělí čtenáři.

Druhá část shromáždění byla věnována tradičnímu křtu již čtrnáctého sborníku Střediska východočeských spisovatelů s názvem **Zítřejší vyjde slunce**, který redigovala Věra Kopecká. Ve sborníku se představilo 20 autorů, prozaiků a básníků. Předěly mezi texty zúčastněných autorů tvoří zdařilé ilustrace, na kterých se podíleli: J. Burčáková, D. Javoříková, M. Jirčíková, A. Kordíková, M. Košář, V. Smejkal a J. Wienerová. Věře Kopecké se podařilo připravit zajímavou, reprezentativní publikaci. Díky za to. Díky patří i náměstkyni hejtmana Pardubického kraje Ing. Michaele Matouškové, MPA za finanční podporu a starostce Přelouče Bc. Ireně Burešové za vřelé přivítání a pohoštění. Jednání se zúčastnili také zástupci nakladatelství Olympia, které

knihu Marcely Marboe vydalo: doc. Felix Černocho a Mgr. František Mareš. Potěšila účast předsedy Obce spisovatelů Bc. Tomáše Magnuska a pražských autorů Romana Cílka a PhDr. Jany Vrzalové. Hudební doprovod zdařilé autorské prezentace zajistili žáci ZUŠ Přelouč pod vedením Davida Štrupla. Lze si jen přát, aby tradice přátelských setkání literátů a výtvarných umělců pokračovala.

Jindřich Tošner

PŘIPOMÍNÁME SI...

Eva Černošová

Janu Dvořákovi

(10. 5. 1937 - 8. 12. 2021)

Může být *odchod*

obyčejný?

Říkám si

když hledím zpátky

zaklepu na dveře

které se otevrou

Musíte psát!

Říkal mi

a já hledala slova

s ostychem

že se mi nějaké schová

nebo snad najdu jiné

a vložím ho do svého příběhu

jako zbloudilé ptáče

jež vypadlo z hnízda

Život vzpomínek

Sepsal

a žil přítomností

Co jsou to vzpomínky?

Přehrávají se

právě teď!

Jak filmové pásy

Ještě se točí!

Dveře se otvírají

slyším jeho slova

i když je *hladím a obzírám*

na stránkách

které nezemřely

Může být *odchod*

obyčejný?

Ptají se

Mají barvu jeho hlasu

ODCHÁZEJÍ...

16. října 2022 zemřel Mgr. Jan Stejskal

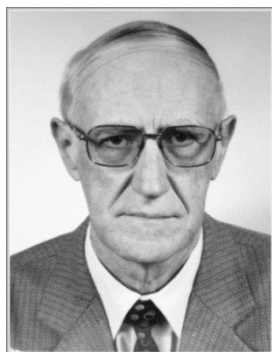
VZPOMÍNKA NA JANA STEJSKALA

Nenapadá mě žádný jiný tak všestranný umělec, jako byl Honza Stejskal. Psal knížky, ilustroval si je, komponoval hudbu, hrál na piano, zpíval, vedl hudební skupinu Nestejskáme si. Koncertovali, vystupovali na vernisážích a jiných slavnostních akcích. Několikrát týdně chodíval do chrudimského hospice, kde se v hale beze slova posadil ke klavíru a hrál pacientům, osobám a návštěvám. Jeho repertoár byl široký, až jeden žasl, skoro každému dokázal zahrát na přání tu jeho píseň. Chodíval do Slatiňan na Laskavé večery, a když jednou onemocněl pozvaný pianista, hned se nabídl, že zahraje sám. Hrál zadarmo, přičemž si před tím koupil vstupenku a odmítl si peníze za ni vzít zpátky. Hudba byla jeho největší láska. Věnoval se jí celý život a vychoval regiment nových pianistů. Předával jim nejen samotné umění, ale i tu svou lásku a nadšení. Každé setkání s ním bylo nesmírně obohacující. Rád jsem si

s ním povídal, rád jsem ho poslouchal. Stával jsem v hospici opřený o klavír a poslouchal jeho hraní, měl jsem radost, kdykoli se objevil mezi diváky na Laskavém večeru a velice mě těšilo, když jsem viděl, že se mu to líbí. Bydlel v domě s pečovatelskou službou a párkrát jsem ho tam navštívil. Ten byteček byl doslova plný umění a bylo v něm neobyčejně příjemně. A když si koupil nové klávesy, ty staré nezištně daroval hospici. Bohužel už o něm mohu psát jenom v minulém čase. Honza Stejskal odešel a zůstalo po něm prázdno. Tak jako zůstává po každém dobrém člověku a po umělci obzvláště. Bude chybět všem, kteří ho znali, všem jeho bývalým žákům, všem, kteří poslouchali jeho hudbu, všem, kteří četli jeho knížky. Naštěstí nám po něm zůstanou nejen vzpomínky, ale i ty knížky a hudba.

Zdeněk Jirásek

JAN STEJSKAL, (*1938)

učitel, sbormistr, spisovatel, klavírista, zpěvák a ilustrátor, byl členem Střediska východočeských spisovatelů od roku 2007 a to členem velice činným. Vydal na desítku publikací věnovaných především Chrudimi – pověstem, historií, významným osobnostem. (*Chrudimské příběhy* (2004), *Pověsti a příběhy z Chrudimska a Nasavrcka* (2006), *Poklady Železných hor* (2008), *Cesty a návraty* (2010), *Poslové minulých časů*, *Tajemství libáňské hájovny* (2010), *Pověsti a příběhy staré Chrudimě* (2011), *Ztracený obraz* (2015), *Tajemství chrudimských domů* (2015), *Ozvěny trpkých let* (2016), *Stopy chrudimských osobností* (2018), *Život s múzami* (2019)) Ilustroval své knihy i knihy přátel, měl několik výstav kreseb. Po celý život se věnoval hudbě – působil jako sbormistr, klavírista a zpěvák, psal scénáře a hudbu pro vokální skupinu Nestejskáme si a pro soubor ZUŠ napsal 16 muzikálů. S hudebními pořady skupiny Nestejskáme si vystupoval v domovech důchodců, ve školách, kulturních domech a obohatil i naše setkání. V roce 2014 byl oceněn titulem Osobnost města Chrudim.

OBSAH

Jana Wienerová: Nebyli jsme u toho, Metanoia	2
JAK SE UZAVÍRÁ KRUH... Marcella Marboe, Eva Černošová.....	3
JIRÍ UHLÍŘ – VYZNANÍ (KONFESE).....	15
Bibliografie Jiřího Uhlíře (Recenze)	17
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Olze Novotné, O. Novotná Na schodech	19
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Jindřichu Tošnerovi, J. Tošner- básně.....	22
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Mgr. Janě Bednářové PH.D.	23
Jana Bednářová- písňové texty.....	23
LITERÁRNÍ ČÁST.....	24
Alena Kordíková: Procházka po Banbury, Alegorie.....	24
František Uher – ukázka z knihy Slýchám řeč řek.....	24
NAŠI AUTOŘI VE SBORNÍKU ŘEKY ŽIVOTA ...	53
_Jana Bednářová: Cestovní horečka, Prosba.....	26
_Eva Černošová: Maminka, Návrat.....	27
_Alena Kordíková: Metamorfoza, Jdu.....	27
_Radek Vohlídka: Po probuzení, Nahnutá.....	27
_Věra Kopecká: Řeky života, Předjaří, Na řece.....	28
_Zdenka Líbalová -básně bez názvu.....	28
_Olga Novotná: Tajemné moře času.....	29
_Milan Sochora: Řeky života	30
Kateřina Hájková: Záhada domu č.p. 235	30
Libuše Matysíková – ukázka ze sbírky Rekondice.....	39
Věra Kopecká ze sbírky Ozvěny Domovů.....	39
Martin Videnský – ukázka ze sborníku 7x7 poetických zastavení	40
Radek Vohlídka – ukázka ze sborníku 7x7 poetických zastavení.....	40
Václav Franc: První vánoce sama?!.....	40
NOVÉ KNIHY VE STŘEDISKU	42
OHLASY A RECENZE František Uher – Z nových knih	43
ZPRÁVY Z OBLASTÍ- Čaj, Kobra, JMB	45
Mezinárodní setkání básníků na Broumovsku	47
Mezinárodní výtvarný plenér v Krzeszowě	48
Autorská čtení.....	49
Zahájení podzimního maratónu SVČS	50
Knižní veletrh v Havlíčkově Brodě	51
Setkání východočeských spisovatelů v Přelouči	51
PŘIPOMÍNÁME SI.....	53
Eva Černošová Janu Dvořákovi	53
ODCHÁZEJÍ... ..	53
VZPOMÍNKA NA JANA STEJSKALA.....	53

KRUH, bulletin Střediska východočeských spisovatelů, z. s.
Ročník XVIII. – číslo 70 – prosinec 2022

Odpovědní redaktoři:

Věra Kopecká, Jana Burčíková, Kateřina Hájková, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec, Věra Kopecká

Příspěvky do Kruhu 71 zasílejte na adresu:

Věra Kopecká, Křínice 8, 550 01 Broumov (poezie)

e-mail: kopecka.vera@volny.cz

Jana Burčíková, Nové Město nad Metují, Dukelská 484. 549 01

(publicistika, próza), e-mail: janinamater@seznam.cz

Kateřina Hájková, Písečnick 1579, 562 01 Ústí nad Orlicí

e-mail: katerina.hajkova.229@seznam.cz

Milan Dušek – 564 01 Helvíkovice 104

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Uzávěrka příspěvků pro Kruh č. 71: 10. 3. 2023

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

Číslo vyšlo z předplatného členů a knihoven, které bulletin odebírají.

Tisk: Centrum služeb Broumov, s. r. o.